

Załącznik do:
Uchwały Nr XLVI/449/06
Rady Miejskiej w Trzebiatowie
z dnia 29 czerwca 2006r.

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY TRZEBIATÓW
NA LATA 2006-2013**

CZERWIEC 2006

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA.....	3
1.1. TŁO I PRZYCZYNY.....	4
1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE.....	6
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU.....	10
1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH.....	12
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	19
2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	20
2.2. DEMOGRAFIA	22
2.3. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	25
2.4. KWESTIA DZIECKA.....	37
2.5. KWESTIA PRZEMOCY W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINIE.....	40
2.6. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH.....	41
2.7. KWESTIA UZALEŻNIEŃ.....	47
2.8. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI.....	51
2.9. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI.....	53
2.10. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY.....	56
2.11. ANALIZA SWOT.....	60
2.12. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	69
2.13. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ.....	79
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	82
3.1. MISJA.....	83
3.2. CELE STRATEGICZNE.....	85
3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII.....	98
4. UWAGI KOŃCOWE.....	104

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Część wstępna zawiera elementarne informacje dotyczące zasad konstruowania dokumentu. Przedstawione w niej zostały aspekty prawne, będące podstawą działania samorządu lokalnego, zasady i wartości, na których opiera się lokalna polityka społeczna oraz najważniejsze informacje dotyczące metodyki pracy nad strategią. Jest tutaj także pokazany związek analizy z innymi dokumentami strategicznymi funkcjonującymi na różnych poziomach administrowania i zarządzania.

1.1. TŁO I PRZYCZYNY

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Europejska polityka społeczna została określona w głównej mierze podczas Szczytu Lizbońskiego w 2000 roku, na którym kraje członkowskie Unii Europejskiej uznały, że zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego będzie centralnym elementem w procesie modernizacji europejskiego modelu społecznego. W roku 2001 uzgodniony został przez Radę, Parlament i Komisję Europejską „Wspólnotowy program na rzecz walki z wykluczeniem społecznym na lata 2002-2006”. Jego celem jest wsparcie współpracy pomiędzy krajami Unii Europejskiej i zwiększenie skuteczności przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Polska zgłosiła gotowość przystąpienia do programu, w efekcie czego podjęła prace nad przygotowaniem Memorandum w sprawie Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum – JIM), Narodowej Strategii Integracji Społecznej oraz Krajowego Planu Działania na rzecz Integracji Społecznej. Powołany przez Prezesa Rady Ministrów w roku 2003 Zespół Zadaniowy do spraw Reintegracji Społecznej opracował dokument pt.: „Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski”. Autorzy tego dokumentu podjęli próbę dokonania całościowej analizy sytuacji społecznej w Polsce, wskazania priorytetowych problemów oraz dobrych praktyk na rzecz inkluzji osób i grup.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu.

Wspomniane dokumenty to przede wszystkim:

- Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006,
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich.

1.2. WARTOŚCI, ZASADY, DEFINICJE

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądanego, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Z wartości wynikają zarówno cele polityki społecznej, jak i zasady. Źródła, z których czerpie wartości polityka społeczna, są bardzo różnorodne. Są to m.in. ideologie, doktryny społeczne i gospodarcze, społeczne oczekiwania wyrażane za pośrednictwem różnych kanałów społecznej komunikacji, normy zwyczajowe, poglądy osób znaczących w społeczeństwie. W polityce społecznej, odwołującej się do wartości cenionych przez społeczeństwo, ważny jest podział na wartości odczuwane i uznawane. Wartości odczuwane wiążą się głównie ze sferą emocjonalną, zaś uznawane opierają się na przekonaniach, że pewne cechy powinny być odczuwane jako wartość.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania,

nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;
- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podejmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagają się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpocząć każdy rodzaj oferowanej pomocy.

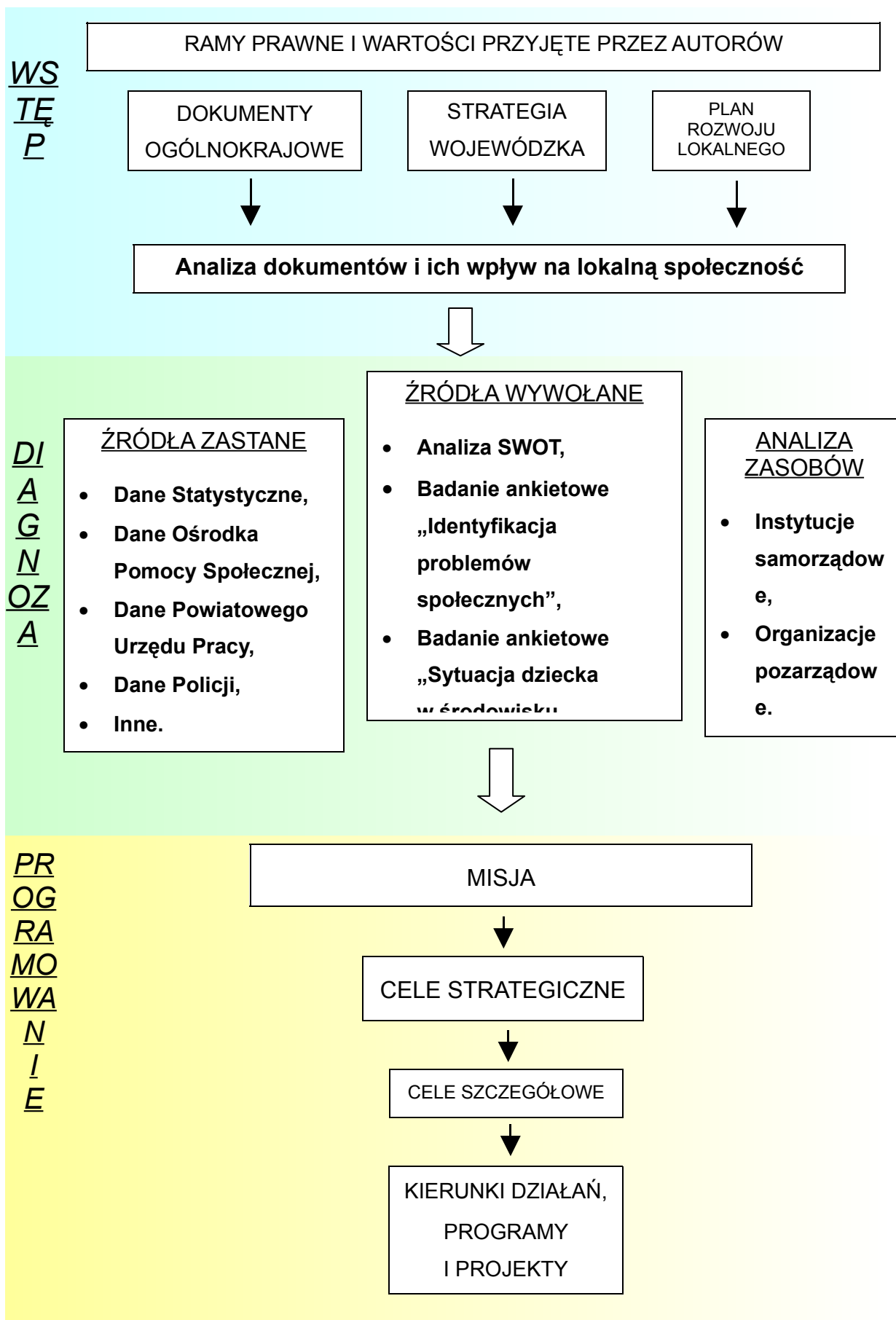
1.3. STRUKTURA DOKUMENTU

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Przedłożony materiał został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Trzebiatowie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu. Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. zaakceptowanym przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2006 roku wstępnym projektem Narodowej Strategii Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU

1.4. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.4.1. NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI 2007-2013 (NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013)

Zgodnie z projektem rozporządzenia Rady wprowadzającym ogólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności Komisja Europejska przygotowała projekt Strategicznych Wytucznych Wspólnoty (SWW) dotyczących spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej, określających ramy dla interwencji funduszy w latach 2007-2013. Na podstawie SWW każdy kraj członkowski, będący beneficjentem funduszy, przygotowuje Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia stanowią podstawę do programowania interwencji Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności. Jednocześnie dokument ten powinien zapewniać, że wsparcie udzielane w ramach Funduszy jest zgodne z SWW oraz pokazywać związek pomiędzy priorytetami Wspólnoty i priorytetami Krajowego Programu Reform.

Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie (NSRO) są dokumentem określającym działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

1.4.2. NARODOWA STRATEGIA INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Zarówno Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej, jak i Wspólne Memorandum są elementami realizacji Strategii Lizbońskiej, która została przyjęta przez piętnaście krajów członkowskich UE w marcu 2000 roku.

Polskie priorytety wpisują się także w podstawowe założenia Zrewidowanej Strategii Spójności Społecznej Rady Europy, której inauguracja odbyła się w lipcu 2004 r. w Warszawie. Jednym z tych założeń jest budowanie integracji i spójności społecznej w oparciu o prawa człowieka, a zwłaszcza te prawa, które zostały zawarte w Zrewidowanej Europejskiej Karcie Społecznej.

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;

- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.4.3. KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA NA RZECZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych

kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.4.4. STRATEGIA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ DO ROKU 2015

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa zachodniopomorskiego. Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej pozwala zaplanować działania województwa w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego to wyzwania nie tylko dla Pomorza Zachodniego, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Pomorza Zachodniego. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Misją powyższej Strategii jest: podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców regionu, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym.

Celem pośrednim jest stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki społecznej.

Cele strategiczne i operacyjne dla województwa zachodniopomorskiego w zakresie polityki społecznej:

1. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.

- Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.
- Promocja na rzecz zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.
- Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób długotrwale bezrobotnych.

- Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” przez mieszkańców województwa długotrwałego bezrobocia.
2. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.
    - Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin.
    - Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
    - Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych.
  3. Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych.
    - Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
    - Aktywizacja mieszkańców województwa zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
    - Edukacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
  4. Zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa.
    - Edukacja społeczna i działalność wychowawcza.
    - Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych.
    - Przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych.
  5. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.
    - Integracja społeczna osób niepełnosprawnych we wszystkich grupach społecznych.
    - Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
  6. Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.
    - Poprawa bezpieczeństwa socjalnego wśród ludzi starszych.
    - Aktywizacja społeczna osób starszych.
    - Wzmocnienie roli i miejsca osób starszych w środowiskach lokalnych.

1.4.5. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY I MIASTA TRZEBIATÓW NA LATA 2005-2010

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy i Miasta Trzebiatów na lata 2005-2010 jest dokumentem określającym długofalowe kierunki społeczno-gospodarczego rozwoju gminy i sposoby ich realizacji. Uwzględnia on nie tylko horyzont najbliższych lat, ale odnosi się także do inicjatyw, które będą aktualne co najmniej do roku 2013.

Celem strategicznym niniejszego dokumentu jest zapewnienie optymalnego rozwoju społeczno-gospodarczego i zapewnienie oraz stworzenie możliwie jak najlepszych warunków życia mieszkańcom gminy. Jego realizacja nastąpi poprzez osiągnięcie 3 celów cząstkowych, w tym 2 celów odnoszących się do sfery społecznej:

1. Budowa i modernizacja infrastruktury społecznej.

- budowa budynków komunalnych,
- adaptacja istniejących budynków na mieszkania zgodnie z rosnącymi potrzebami mieszkańców.

2. Zapewnienie właściwych warunków do rozwoju edukacji, turystyki, sportu i rekreacji.

- budowa hali sportowej,
- modernizacja infrastruktury oświatowej,
- poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej,
- budowa tras rowerowych,
- budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz obiektów zabaw dla dzieci,
- odnowa centrum Miasta.

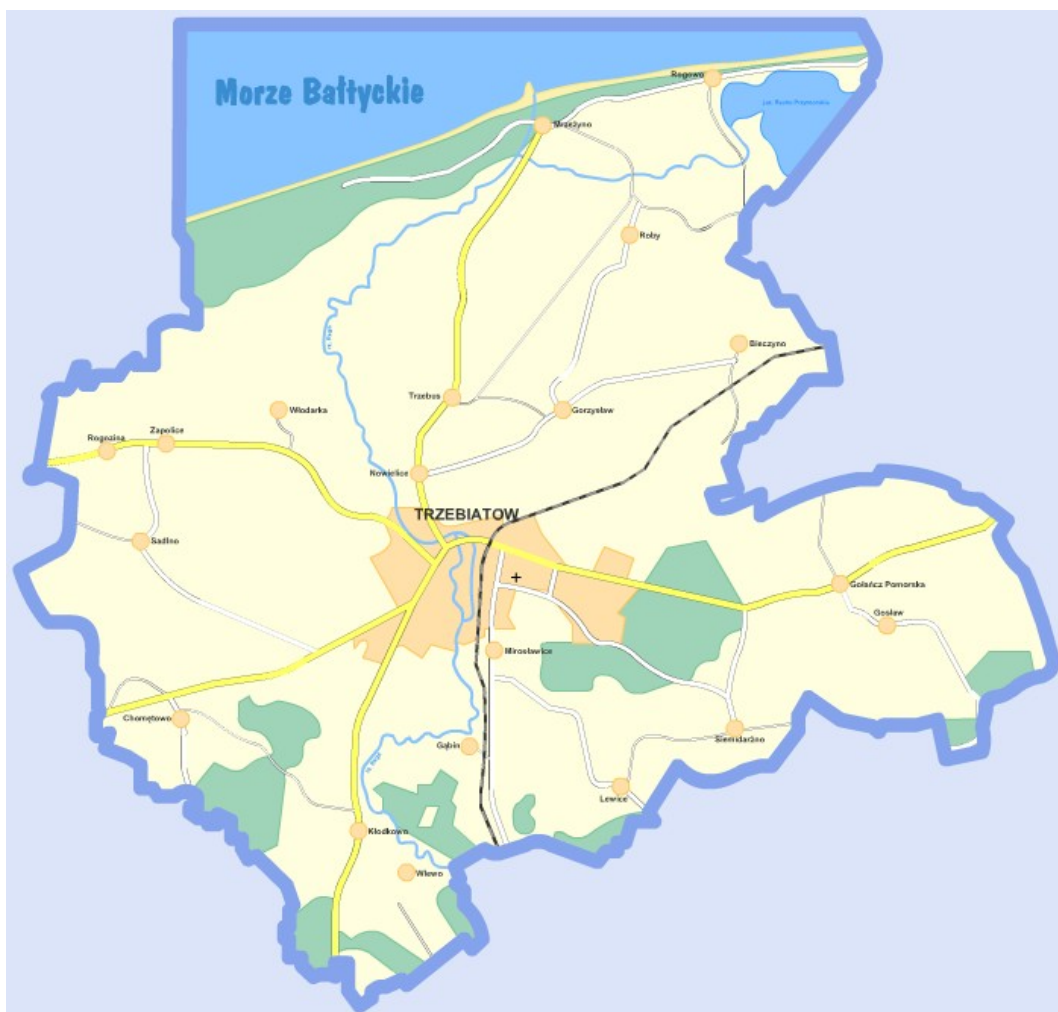
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie skonstruowanych specjalnie do tego celu ankiet i wywiadów.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Trzebiatów jest gminą miejsko-wiejską położoną w obszarze Pomorza Zachodniego, w północnej części województwa zachodniopomorskiego. Zajmuje powierzchnię 225 km² i liczy 17.075 mieszkańców, z czego 10.218 osób mieszka w mieście.

Miejsko-wiejska gmina Trzebiatów (rycina 1) jest jedną z sześciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład powiatu gryfickiego. Do gminy, oprócz miasta Trzebiatów (podzielonego na dwa osiedla), należy dwadzieścia sołectw: Bieczyno, Chomętowo, Gąbin, Gołańcz Pomorska I, Gołańcz Pomorska II, Gorzysław, Gosław, Kłodkowo, Lewice, Mirosławice, Mrzeżyno, Nowielice, Roby, Rogowo, Rogozina, Sadlno, Siemidarżno, Trzebusz, Wlewo, Włodarka. Od zachodu gmina Trzebiatów graniczy od z gminami Rewal i Karnice, od południa – z gminami Gryfice i Brojce, od wschodu – z gminami Siemyl i Kołobrzeg, a od północy granicę gminy wyznacza linia brzegowa Morza Bałtyckiego.

Pod względem fizycznogeograficznym gmina Trzebiatów leży na Pobrzeżu Szczecińskim (nad rzeką Regą), w obrębie dwóch mezoregionów: Wybrzeża Trzebiatowskiego i Równiny Gryfickiej.

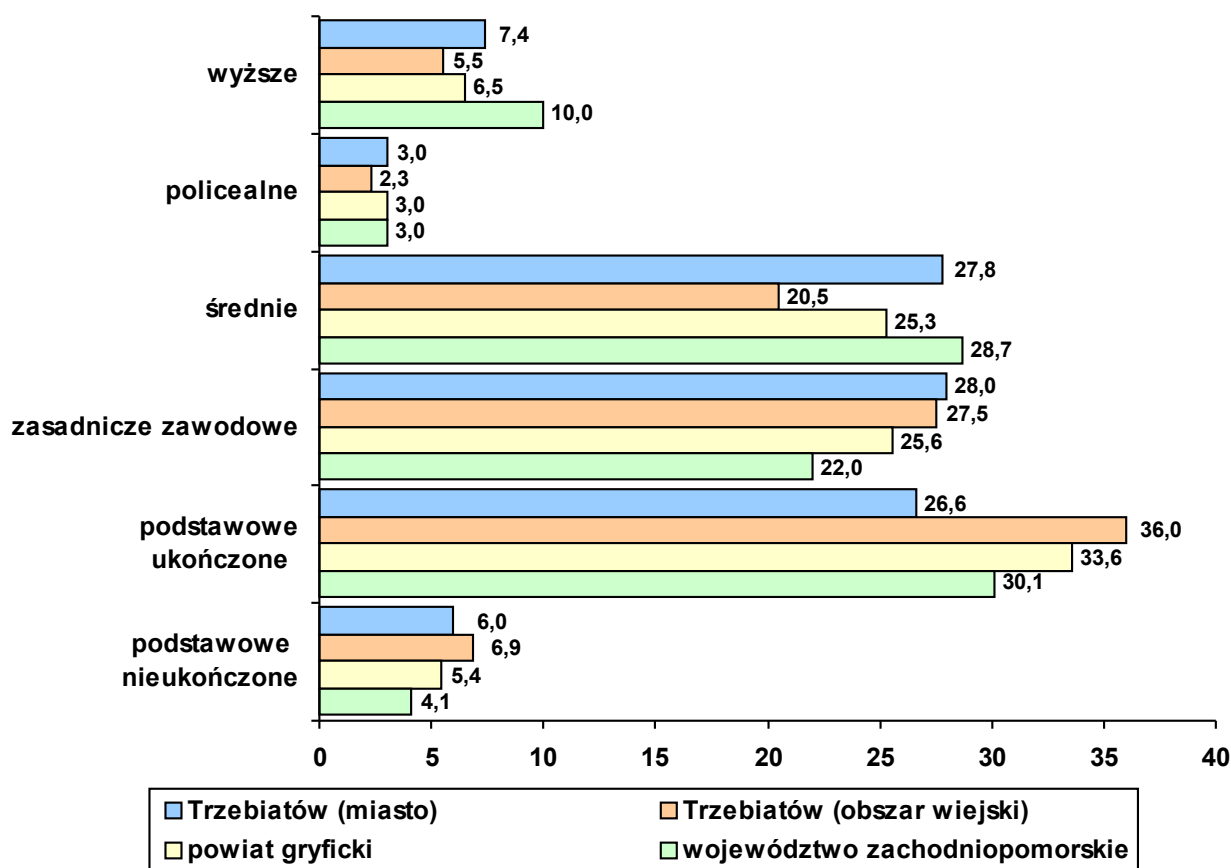
Trzebiatów jest gminą o charakterze rolniczo-turystyczno-wypoczynkowym, a na jej terenie znajduje się około 3.000 podmiotów gospodarczych prywatnych. Jest tu jedno przedszkole z 2 filiami, do którego uczęszcza 283 dzieci, cztery szkoły podstawowe z 1 filią, w których naukę pobiera 1.256 uczniów, oraz dwa gimnazja, do których uczęszcza 797 uczniów. Na terenie gminy są również dwie szkoły ponadgimnazjalne, w których uczy się 485 uczniów.

Mieszkańcy gminy Trzebiatów mają zapewnioną opiekę zdrowotną w dwóch przychodniach zdrowia.

2.2. DEMOGRAFIA

Poniżej prezentujemy sytuację demograficzną gminy Trzebiatów. W 2002 roku teren gminy zamieszkiwało 17.007 osób.

Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 roku (dane w %)
--

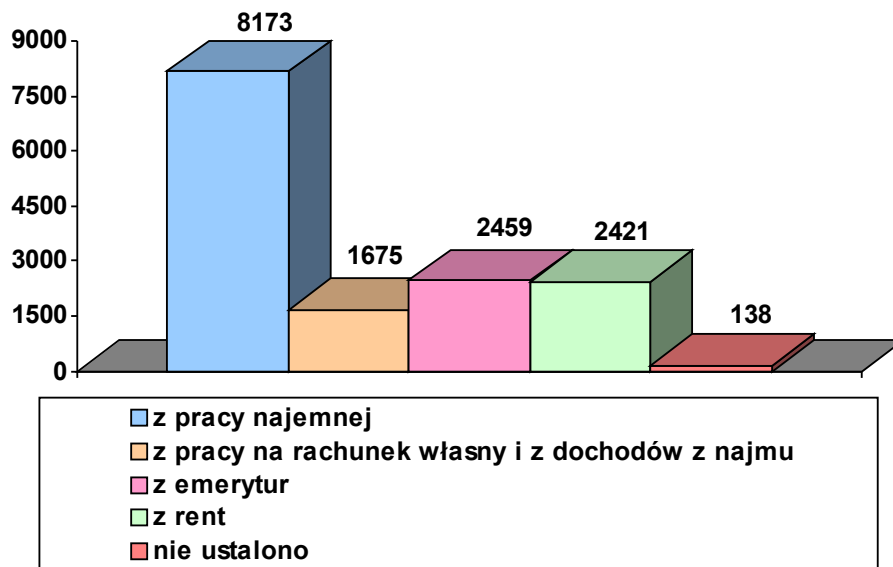

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W 2002 roku struktura wykształcenia ludności gminy Trzebiatów w wieku 13 lat i więcej (14.131 osób) zbliżona była do struktury powiatowej i zarazem odbiegała od struktury wojewódzkiej (różnica ta była szczególnie widoczna w przypadku odsetka osób z wykształceniem wyższym). Generalnie mieszkańcy miasta charakteryzowali się wyższym poziomem wykształcenia niż ludność obszarów wiejskich. Mieszkańcy Trzebiatowa dominowali w gronie osób mających wykształcenie wyższe, policealne, średnie i zasadnicze zawodowe, natomiast ludność wiejska przeważała wśród osób legitymujących się wykształceniem podstawowym ukończonym i niższym.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

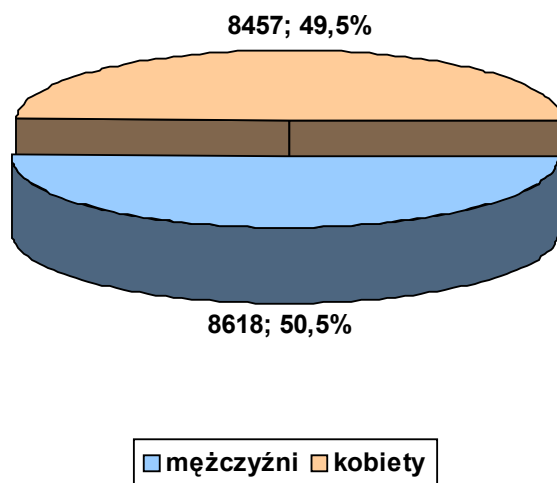
Ludność według głównego źródła utrzymania w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku spośród 17.007 mieszkańców gminy 9.848 osób (czyli 57,9%) utrzymywało się z pracy, w tym 8.173 osoby z pracy najemnej i 1.675 osób z pracy na własny rachunek i z dochodów z najmu (697 osób z pracy we własnym gospodarstwie rolnym). Z pozostałych źródeł utrzymywało się 7.021 osób, z czego 2.459 mieszkańców gminy korzystało ze świadczeń emerytalnych, a 2.421 osób otrzymywało renty. Nie ustalono źródła utrzymania dla 138 osób.

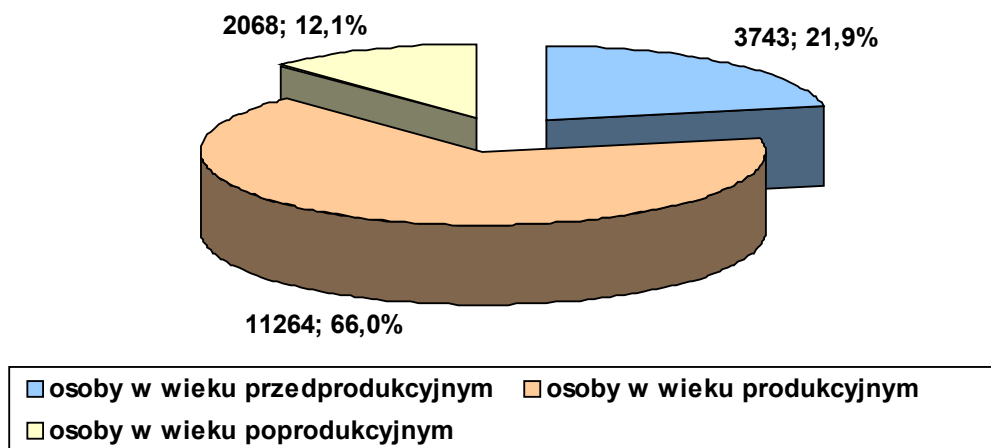
Ludność gminy Trzebiatów w 2005 roku

Dane Urzędu Miasta i Gminy Trzebiatów.

Według danych Urzędu Miasta i Gminy Trzebiatów z 31 grudnia 2005 roku gminę Trzebiatów zamieszkiwało 17.075 osób, w tym 8.618 mężczyzn i 8.457 kobiet. Na 100 mężczyzn przypadało 98 kobiet. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosił 76 osób na 1 km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Trzebiatów w 2005 roku

W roku 2005 teren gminy Trzebiatów zamieszkiwały 3.743 osoby w wieku przedprodukcyjnym, 11.264 osoby w wieku produkcyjnym oraz 2.068 osób w wieku poprodukcyjnym.

Na przestrzeni minionych lat struktura demograficzna mieszkańców gminy ulegała zmianom i będzie zmieniać się nadal, co jest charakterystyczne dla całej populacji mieszkańców kraju. Odnotowujemy systematycznie zmniejszającą się liczbę dzieci i młodzieży (w przedziale wiekowym 0-17 lat), co jest związane z malejącą dzietnością rodzin, natomiast wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn). Ponieważ w niedalekiej przyszłości znaczna grupa osób w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, zasila one grono seniorów, co z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest o tyle ważne, że wymaga dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

Wzrost udziału osób starszych w ogóle populacji może przyczynić się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe są bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności – obecnie prawie 60% niepełnosprawnych jest wśród osób po 55. roku życia. Dodajmy, że proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także skądinąd z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

2.3. MARGINALIZACJA I WYKLUCZENIE W PERSPEKTYWIE OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

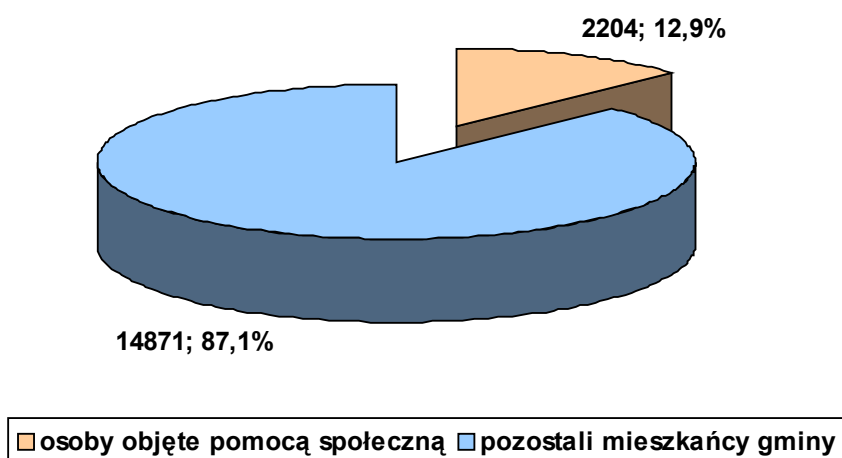
Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się

pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Trzebiatów odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej a ludność gminy w 2005 roku

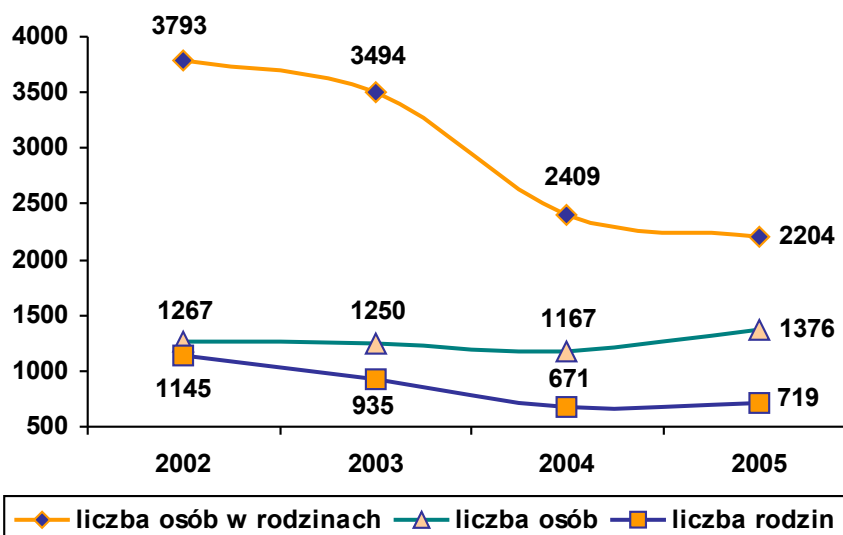
Spośród 17.075 mieszkańców gminy, 2.204 osoby skorzystały z systemu pomocy społecznej w roku 2005. Liczba ta obejmuje również rodziny osób, którym decyzją administracyjną przyznano wsparcie.

W 2004 roku mieliśmy do czynienia z kontynuacją tendencji obserwowanej od 1996 roku, polegającej na wzroście zasięgu ubóstwa obiektywnego, szacowanego na podstawie wyników badań budżetów gospodarstw domowych (GUS).

W 2004 roku poniżej minimum egzystencji żyło 11,8% polskiego społeczeństwa (w porównaniu do 4,3% w 1996 r.). W okresie od 1996 do 2003 roku liczba osób żyjących poniżej granicy minimum egzystencji zwiększyła się w skali całego kraju o 2,8 mln osób. Taki rodzaj ubóstwa nie wynika jedynie z krótkotrwałego pogorszenia się sytuacji rodzin, ale nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

Na syndrom głębokiego ubóstwa składa się bezrobocie połączone z niskim poziomem wykształcenia głowy gospodarstwa domowego, wielodzietność oraz fakt zamieszkania w małych ośrodkach miejskich oraz na wsi, szczególnie na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym. Wzrost skali ubóstwa w ostatnich latach dokonał się przy poprawie przeciętnej sytuacji materialnej ogółu społeczeństwa, co świadczy o rosnących w społeczeństwie nierównościach w sytuacji dochodowej i poziomie życia.

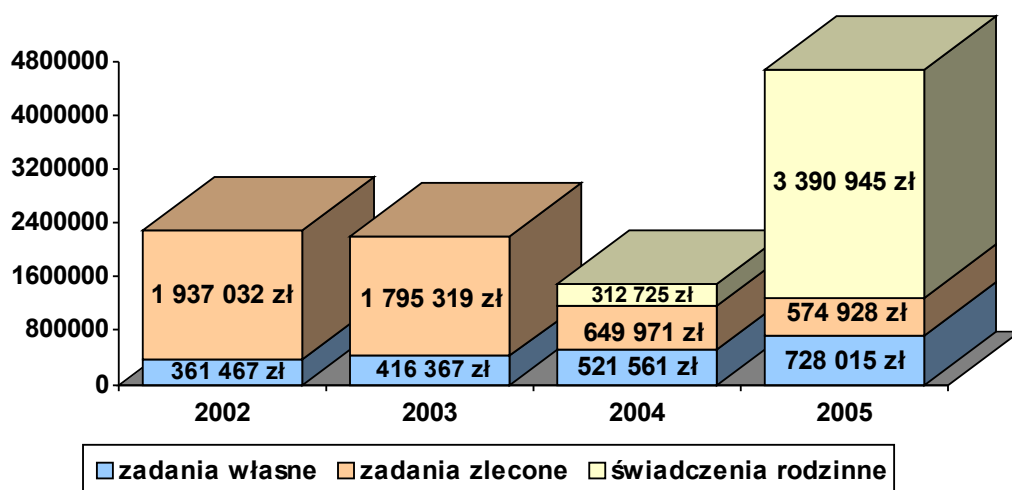
Osoby objęte pomocą społeczną w latach 2002-2005

Jak pokazuje powyższy wykres, liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega zmianom. Wynika to nie zawsze ze skali pojawiających się problemów społecznych, a przede wszystkim z ubóstwa. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Obecnie kryterium to ustalono na poziomie 461 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 316 zł na osobę w rodzinie. Niski poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęża liczbę potrzebujących i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa. Na wahania liczby uprawnionych do świadczeń wpływ miały m.in. ustawa o rencie socjalnej i ustawa o świadczeniach rodzinnych, które spowodowały w 2004 przejście części klientów systemu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i płatnika świadczeń rodzinnych.

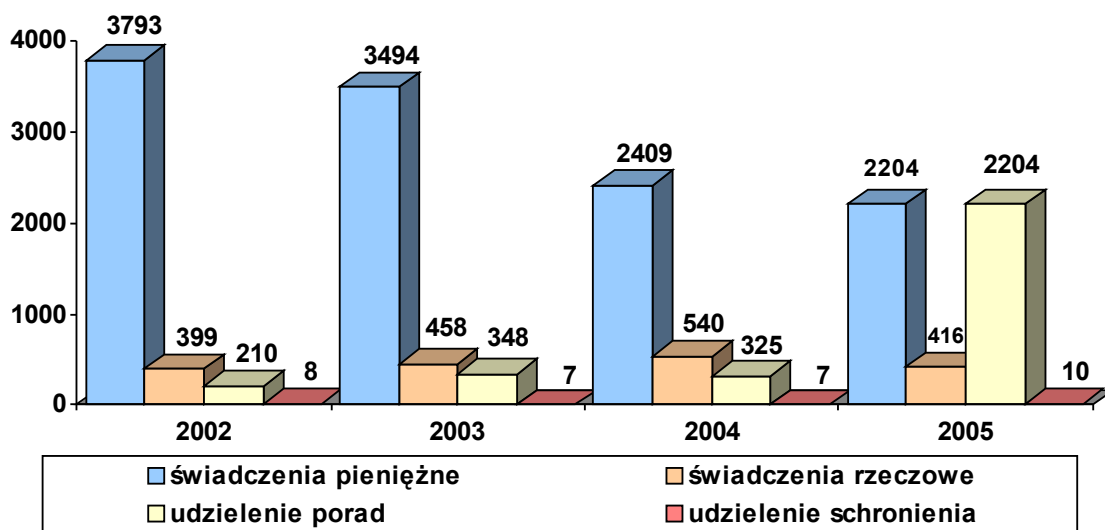
Wydatki na pomoc społeczną w latach 2002-2005 i świadczenia rodzinne w 2004 i 2005 r.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających w dyspozycji Ośrodka Pomocy Społecznej, uwzględniając wydatki na zadania własne, kwoty na zadania zlecone oraz wartość świadczeń rodzinnych. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, należy zauważyć, iż nakłady finansowe przeznaczone na wspomaganie osób i rodzin w roku 2005 znacznie wzrosły w porównaniu z latami poprzednimi.

Taki stan rzeczy jest efektem wprowadzenia zmian ustawowych czyniących ośrodki dysponentem środków na świadczenia rodzinne, które – co potwierdzają powyżej przedstawione dane – stanowią niebagatelną pozycję w jego budżecie. Ogółem wielkość wydatków na udzielane wsparcie w kolejnych latach wyniosła: w roku 2002 – 2.298.499 zł, w roku 2003 – 2.211.686 zł, w 2004 roku – 1.484.257 zł (w tym 312.725 zł na świadczenia rodzinne), a w 2005 roku – 4.693.888 zł (w tym 3.390.945 zł na świadczenia rodzinne).

Rodzaje pomocy udzielanej przez OPS w latach 2002-2005 (liczba osób w rodzinach)

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Świadczenia pieniężne są preferowaną i najbardziej pożądaną przez beneficjentów formą pomocy. Na przestrzeni lat 2002-2005 widoczny był systematyczny spadek tego rodzaju wsparcia, co było bezpośrednio związane z omówionymi wcześniej zmianami prawnymi. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodek pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie.

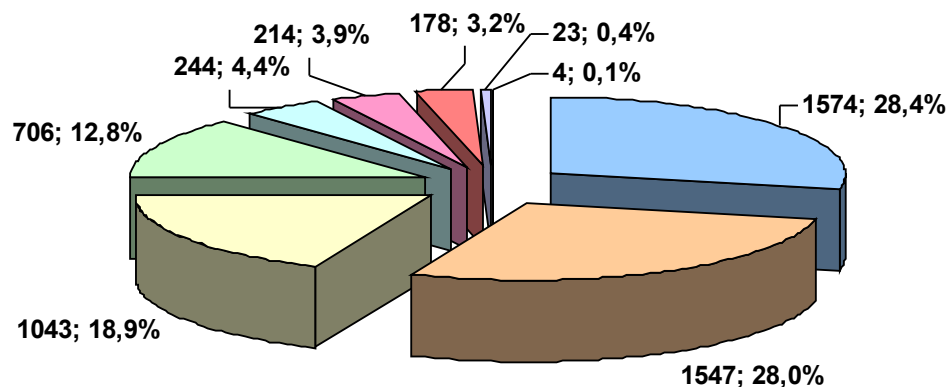
Typ realizowanych świadczeń w latach 2002-2005

Typy świadczeń	2002		2003		2004		2005	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pieniężne	1145	3793	935	3494	671	2409	719	2204
Rzeczowe	208	399	241	458	268	540	250	416
Udzielenie porad	122	210	210	348	89	325	719	2204
Udzielenie schronienia	8	8	7	7	7	7	10	10

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Większość świadczeń jest przyznawana w drodze decyzji administracyjnej. Beneficjenci niezadowoleni z uzyskanej pomocy mają prawo odwołać się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, które, w trybie administracyjnym, może decyzję OPS-u utrzymać w mocy, uchylić w części lub całości albo przekazać do ponownego rozpoznania.

Powody przyznawania pomocy społecznej w 2005 roku (liczba osób w rodzinach)
--

■	bezrobocie
■	ubóstwo
■	bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych
■	niepełnosprawność
■	potrzeba ochrony macierzyństwa
■	alkoholizm
■	długotrwała lub ciężka choroba
■	bezdomność
■	inne (narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego)

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

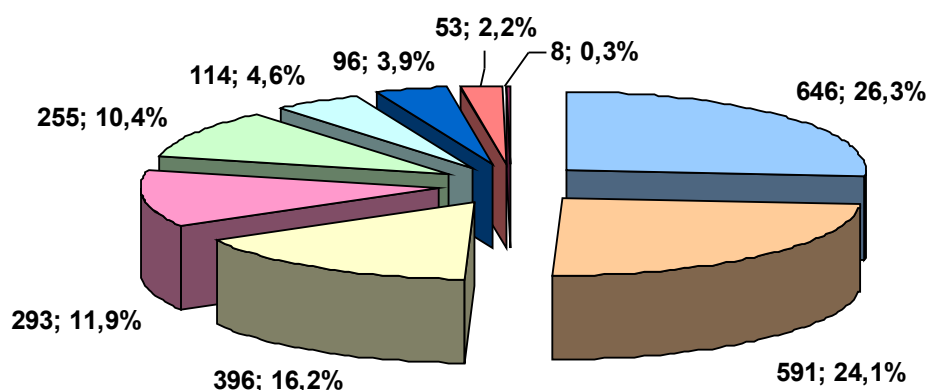
Ustawa o pomocy społecznej zawiera zamkniętą listę powodów, dla których każdy mieszkaniec ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Podstawową przesłanką przyznawania pomocy jest spełnienie wspomnianego wcześniej kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia, zarówno w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jak i całej rodziny.

W 2005 roku OPS w Trzebiatowie udzielał wsparcia osobom i rodzinom z następujących przyczyn:

- bezrobocie – 1.574 osoby w 427 rodzinach,
- ubóstwo – 1.547 osób w 477 rodzinach,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 1.043 osoby w 233 rodzinach,
- niepełnosprawność – 706 osób w 290 rodzinach,
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 244 osoby w 52 rodzinach,
- alkoholizm – 214 osób w 78 rodzinach,
- długotrwała lub ciężka choroba – 178 osób w 59 rodzinach,
- bezdomność – 23 osoby w 23 rodzinach,

- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego – 2 osoby w 2 rodzinach,
- narkomania – 2 osoby w 1 rodzinie.

**Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w 2005 r.
(liczba osób w rodzinach)**

■ bezrobotny, bez prawa do zasiłku	■ uczy się
■ nie pracuje	■ na zasiłku dla bezrobotnych
■ pracuje dorywczo	■ pracuje
■ na rencie	■ na emeryturze
■ studiuje	

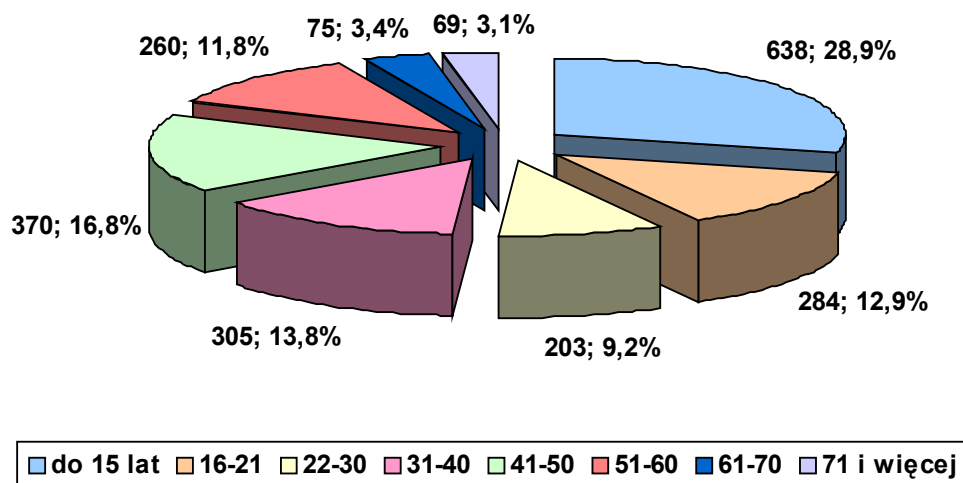
Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Analizując strukturę odbiorców pomocy ze względu na aktywność zawodową, dochodzimy do wniosku, że najliczniejszą grupę w 2005 roku stanowiły osoby bezrobotne, bez prawa do zasiłku (646 osób w rodzinach). Następną co do wielkości grupą były osoby uczące się (591 osób w rodzinach). Liczne grupy stanowiły również osoby niepracujące (396 osób w rodzinach), będące na zasiłku dla bezrobotnych oraz pracujące dorywczo (odpowiednio 293 i 255 osób w rodzinach). Na kolejnych miejscach znajdowały się osoby pracujące (114 osób w rodzinach), będące na rencie oraz

korzystające ze świadczeń emerytalnych (odpowiednio 96 i 53 osoby w rodzinach). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby, które studiują (8 osób w rodzinach).

Struktura demograficzna odbiorców pomocy społecznej w 2005 r. (liczba osób w rodzinach)

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Struktura demograficzna świadczeniobiorców systemu pomocy społecznej w 2005 roku była porównywalna ze strukturą demograficzną całej lokalnej społeczności. Niepokojąca była duża grupa beneficjentów w wieku produkcyjnym, którzy, posiadając ku temu warunki powinni samodzielnie pracować i osiągać dochody umożliwiające utrzymanie siebie i swoich rodzin. Uwagę zwracała również znaczna liczba dzieci wspieranych przez system pomocy społecznej, głównie poprzez dożywianie w szkołach, co dowodzi istnieniu poważnych niedoborów materialnych wśród znacznej liczby rodzin.

Świadczenia rodzinne w 2005 roku

Wyszczególnienie	Liczba wydanych decyzji	Liczba przyznanych świadczeń	Wartość przyznanych świadczeń
Zasiłek rodzinny	2.309	20.486	930.273
Dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego		566	242.754
Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych		23	8.827
Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka		104	52.000
Dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka		1.839	123.590
Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego		1.489	134.010
Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania		1.839	85.160
Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka		5.361	944.763
Dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej		1.549	77.450
Zasiłek pielęgnacyjny	494	3.594	517.536
Świadczenia pielęgnacyjne	68	511	731.309
Suma	2.871	37.361	3.330.136

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebiatowie.

Zgodnie z ustawą, świadczeniami rodzinnymi są: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku oraz świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku i świadczenia pielęgnacyjnego. W roku 2005 Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie przyznał ogółem:

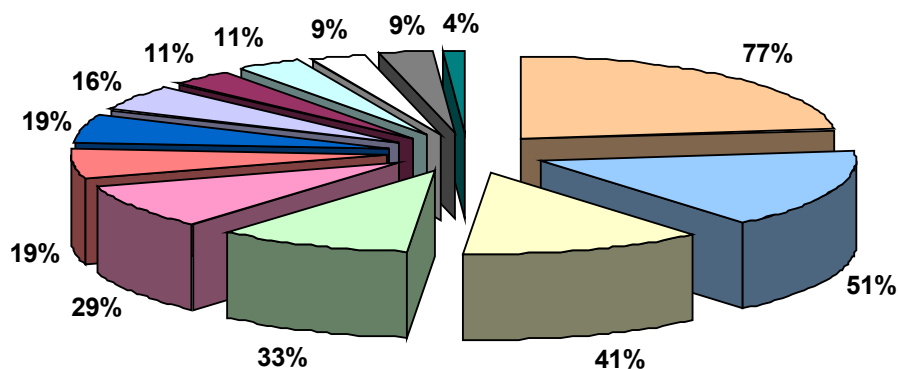
- 20.486 zasiłków rodzinnych,
- 5.361 dodatków do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- 3.594 zasiłki pielęgnacyjne,

- po 1.839 dodatków do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka oraz z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- 1.549 dodatków do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- 1.489 dodatków do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- 566 dodatków do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- 511 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 104 dodatki do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka,
- 23 dodatki do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

2.3.1. PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE MIESZKAŃCÓW

Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie danych zawartych w dokumencie pt. „Diagnoza problemów społecznych dla miasta i gminy Trzebiatów”. Przedstawione w nim wyniki dotyczą dokonanej przez mieszkańców oceny problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym oraz skuteczności działań miejscowego systemu pomocy społecznej. Na ich podstawie można ustalić spektrum i skalę problemów społecznych, a co za tym idzie, skutecznie i racjonalnie udzielać pomocy osobom nimi dotkniętym.

Najważniejsze problemy społeczne w opinii mieszkańców gminy Trzebiatów
---

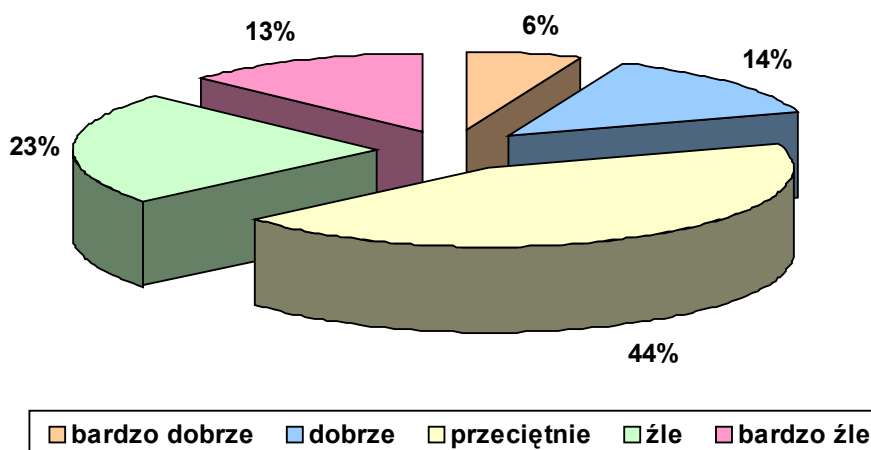

bezrobocie	wzrost przestępczości
alkoholizm	narkomania
ubojenie społeczeństwa	problemy osób niepełnosprawnych
problemy mieszkaniowe	zanieczyszczenie środowiska
kryzys rodziny	kryzys norm moralnych
problemy osób starszych	AIDS
bezdumność	

Dane z „Diagnozy problemów społecznych dla miasta i gminy Trzebiatów”.

Według mieszkańców gminy Trzebiatów najważniejszymi problemami dotykającymi lokalną społeczność są bezrobocie (77%), wzrost przestępczości (51%) oraz alkoholizm (41%). Do istotnych kwestii zaliczono również narkomanię (33%), zjawisko ubożenia społeczeństwa (29%), problemy osób niepełnosprawnych i trudności mieszkaniowe (po 19%) oraz zanieczyszczenie środowiska (16%). Wśród problemów o najmniejszej liczbie wskazań pojawiły się takie zagadnienia jak: kryzys rodziny i norm moralnych (po 11%), problemy osób starszych oraz kwestie AIDS oraz bezdumności (odpowiednio 9 i 4%).

Ocena działalności lokalnego systemu pomocy społecznej

Wśród ocen mieszkańców dotyczących działalności systemu pomocy społecznej w mieście i gminie Trzebiatów przeważają opinie negatywne. Blisko połowa respondentów (44%) przeciętnie ocenia jego działalność, a 36% – źle lub bardzo źle. Odmiennej zdania jest jedynie 20% mieszkańców.

2.4. KWESTIA DZIECKA

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka życiowego.

System opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują instytucje państwowe, samorządy, organizacje pozarządowe. Na system ten składają się:

- domy pomocy społecznej dla dzieci specjalnej troski,
- pogotowia opiekuńcze,
- domy dziecka,
- ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- ogniska wychowawcze – placówki środowiskowe zapobiegające niedostosowaniu społecznemu i osamotnieniu dzieci i młodzieży oraz zapewniające pomoc rodzicom mającym trudności w wychowaniu dzieci,
- wioski dziecięce,
- ośrodki adopcyjno-opiekuńcze,
- rodziny zastępcze,
- rodzinne domy dziecka,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze.

Wszystkie te placówki wyrównują szanse dzieci i młodzieży, niemniej dziecko, dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości, powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.

W celu uzyskania informacji o problemach dzieci i młodzieży w lokalnym systemie kształcenia i wychowania zostały rozesłane do szkół gminy ankiety. Pozwalają one zdiagnozować środowisko szkolne pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej wśród uczniów oraz przekazują informacje o realizacji działań

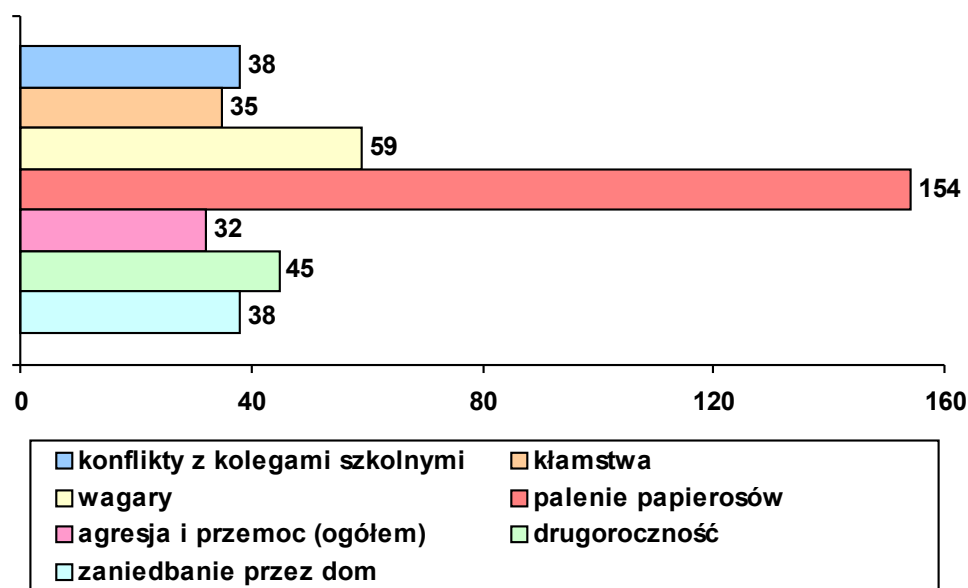
opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych prowadzonych wśród dzieci i młodzieży. W sumie do badania przedłożono 6 ankiet, z czego po 2 dotyczyły Zespołów Szkół (Ponadgimnazjalnych i z Oddziałami Integracyjnymi) i szkół podstawowych, a po 1 – gimnazjum oraz Centrum Kształcenia Zawodowego. W materiale badawczym respondenci oceniali głównie pozycję dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym.

Problemy występujące w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej
--

Lp.	Cechy patologii społecznej	Obecność poszczególnych cech	
		występuje (liczba wskazań i ujawnionych przypadków)	nie występuje
1.	Konflikty z rodzicami (opiekunami)	5 (ok. 24)	1
2.	Konflikty z rodzeństwem	2 (4)	4
3.	Konflikty z nauczycielami	3 (13)	3
4.	Konflikty z kolegami szkolnymi	5 (38)	1
5.	Kłamstwa	4 (35)	
6.	Wagary	5 (59)	
7.	Alkoholizowanie się	3 (>15)	3
8.	Narkotyzowanie się	2 (3)	4
9.	Palenie papierosów	6 (ok. 154)	
10.	Ucieczki z domu	2 (3)	4
11.	Kradzieże	4 (24)	2
12.	Agresja i przemoc, w tym poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	5 (ok. 32)	1
13.	Autoagresja	1 (1)	5
14.	Przestępczość ujawniona		5
15.	Niszczanie mienia szkolnego	4 (24)	2
16.	Drugoroczność	3 (45)	1
17.	Udział w grupach negatywnych	2 (2)	4
18.	Opieka kuratora sądowego	5 (22)	1
19.	Przemoc w rodzinie	2 (22)	3
20.	Zaniedbanie przez dom	5 (38)	
21.	Wykorzystywanie seksualne	1 (2)	5

Badania własne Centrum AV.

Najczęściej występujące problemy w środowisku dzieci i młodzieży szkolnej
--

Badania własne Centrum AV.

Wskazując najistotniejsze kwestie, pedagodzy korzystali z zamkniętego zestawu kategorii, mając do wyboru 21 zmiennych. Stwierdzając obecność lub brak poszczególnych cech, podawano jednocześnie liczbę występujących przypadków. Określając problemy uczniów i szkoły w pytaniach otwartych, wskazywano głównie na dysfunkcje występujące w domu (odnoszące się do niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, przemocy w rodzinie, uzależnień, niezaradności życiowej i rozwodów rodziców), zjawisko ubożenia rodzin i związany z nim problem bezrobocia, agresję i przemoc (prowadzące do konfliktów w grupie rówieśniczej), przypadki niszczenia mienia szkolnego, kradzieży, opuszczania zajęć, odwoływania się do kłamstw oraz sięgania przez uczniów po środki uzależniające.

Wszystkie szkoły posiadają dostęp do Internetu, sali gimnastycznej i świetlicy, większość prowadzi dożywianie uczniów, zatrudnia pedagoga i pielęgniarkę. W części placówek pracuje logopeda, a tylko w jednej z nich funkcjonują klasy integracyjne i pomaga psycholog. Szkoły oferują swoim wychowankom zajęcia dodatkowe (m.in. różnorodne tematycznie koła zainteresowań i zajęcia sportowe), a dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne,

logopedyczne, socjoterapeutyczne, nauczanie indywidualne oraz gimnastykę korekcyjną. Szczególną troską otacza się uczniów z problemami dydaktyczno-wychowawczymi oraz pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo.

Z analizy wynika, że szkoły są miejscami bezpiecznymi dla dzieci i młodzieży, choć zdarzają się w nich miejsca (toalety, szatnie, zakamarki oraz najbliższe otoczenie budynków szkolnych), które wymagają nadzoru ze strony nauczycieli oraz służb odpowiedzialnych za porządek i bezpieczeństwo publiczne. We wszystkich placówkach przeprowadzane są badania służące diagnozowaniu środowiska szkolnego, a powszechnie realizowane programy profilaktyczne skutecznie łagodzą zjawiska patologiczne i zapobiegają ich występowaniu.

Nauczyciele kształtują wśród młodzieży postawy charytatywne i propagują ideę wolontariatu poprzez uczestnictwo w różnych akcjach charytatywnych, m.in. „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, „Góra Grosza” i „Sweterek” oraz w innych zbiórkach pieniężno-rzeczowych organizowanych m.in. w ramach szkolnego koła PCK.

Analizując potrzeby dzieci i młodzieży, wskazano na konieczność zapewnienia alternatywnych form i miejsc do spędzania czasu wolnego, zwiększenia monitoringu miejsc publicznych (park, stadion), propagowania idei wolontariatu oraz na potrzebę stworzenia efektywnego systemu pomocy rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia o charakterze specjalistycznym.

Wśród różnych form pomocy szkoły proponują uczniom m.in. zajęcia pozalekcyjne, wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, koła zainteresowań, organizowanie konsultacji w placówkach specjalistycznych (w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej), pomoc pedagoga, logopedy, psychologa i nauczycieli oraz wsparcie materialne i w formie dożywiania.

2.5. KWESTIA PRZEMOCY W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINIE

Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie danych zawartych w dokumencie pt. „Diagnoza problemów społecznych dla miasta i gminy Trzebiatów”. Przedstawione w nim wyniki odnoszą się do problemu przemocy w środowisku szkolnym i rodzinie – ukazują skalę zjawiska w gminie i prezentują opinie badanych na temat tej patologii społecznej.

Badania dotyczące zjawiska przemocy w środowisku szkolnym wykazały, iż 16% uczniów było ofiarami pobicia w szkole, 13% dzieci było zmuszanych przez rówieśników do robienia rzeczy niechcianych, a 6% uczniów było ofiarami napadu i kradzieży.

Jeśli chodzi o zjawisko przemocy w rodzinie, to 39% uczniów zadeklarowało, że w swoim życiu rodzinnym było świadkami przykrej sytuacji spowodowanej piciem alkoholu. Analiza form przemocy stosowanej w domu wykazała, iż dzieci narażone są ze strony rodziców na różnego rodzaju akty przemocy, głównie przemocy psychicznej, tj. wyzwiska (29%) i poniżanie (13%), choć zdarzają się również przypadki przemocy fizycznej w postaci popychania i szarpania (11%), bicia (10%) i policzkowania (7%). 18% ankietowanych dzieci stwierdziło, że są w środowisku rodzinnym karcone w sposób niebezpieczny, powodujący urazy fizyczne. O istnieniu zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Trzebiatów świadczy również systematyczny wzrost interwencji domowych, przeprowadzanych przez miejscową Policję w związku z powyższym problemem.

Szerszy obraz zjawiska przemocy domowej wyłania się z odpowiedzi udzielonych przez osoby dorosłe. Według 21% badanych dziecko powinno bać się rodziców (wtedy bowiem jest bardziej posłuszne i nabiera szacunku do swoich opiekunów), natomiast 12% respondentów opowiada się za surowym wychowaniem (które – ich zdaniem – hartuje dziecko i pozwala mu lepiej radzić sobie z przeciwnościami losu). Jednocześnie 59% dorosłych uważa, że stosowanie kar fizycznych przez rodziców powinno być zakazane prawnie (72% ankietowanych twierdzi, że nie wymierza takich kar swoim dzieciom).

2.6. KWESTIA OSÓB BEZROBOTNYCH

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

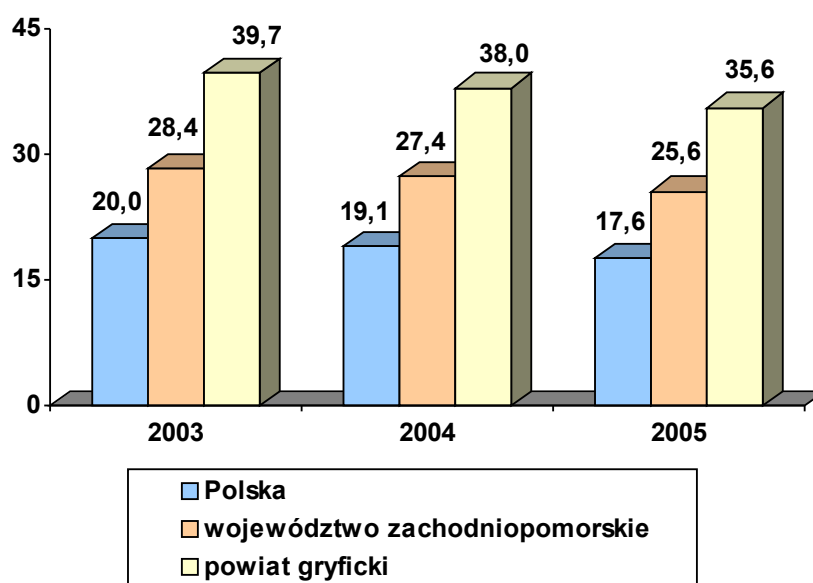
Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost liczby zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wyzwalają zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Stopa bezrobocia w kraju, województwie i powiecie w latach 2003-2005

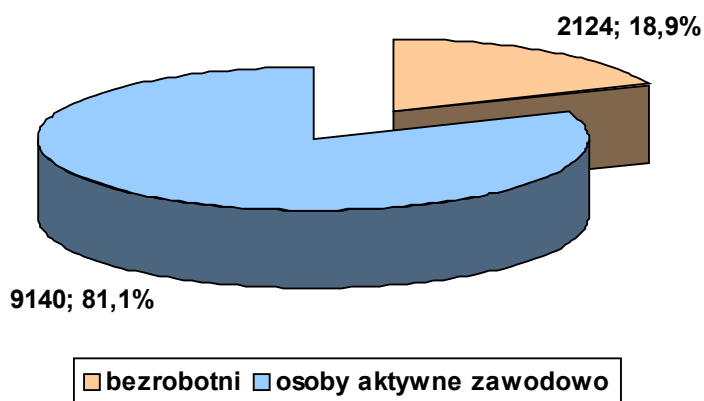
Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Stopa bezrobocia to procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo, ale bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Analizując powyższy wykres, należy stwierdzić, iż w latach 2003-2005 powiat gryficki charakteryzował się znacznie wyższą,

w stosunku do województwa zachodniopomorskiego i kraju, stopą bezrobocia. Generalnie w skali całego kraju – z uwagi na poprawę kondycji gospodarki – mamy do czynienia z powolnym zmniejszaniem się stopy bezrobocia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach na dzień 31 grudnia 2005 roku w gminie Trzebiatów pozostawało zarejestrowanych 2.124 bezrobotnych. Wśród nich większą liczebnie grupą były kobiety, które stanowiły 1.184 ogółu bezrobotnych w gminie. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

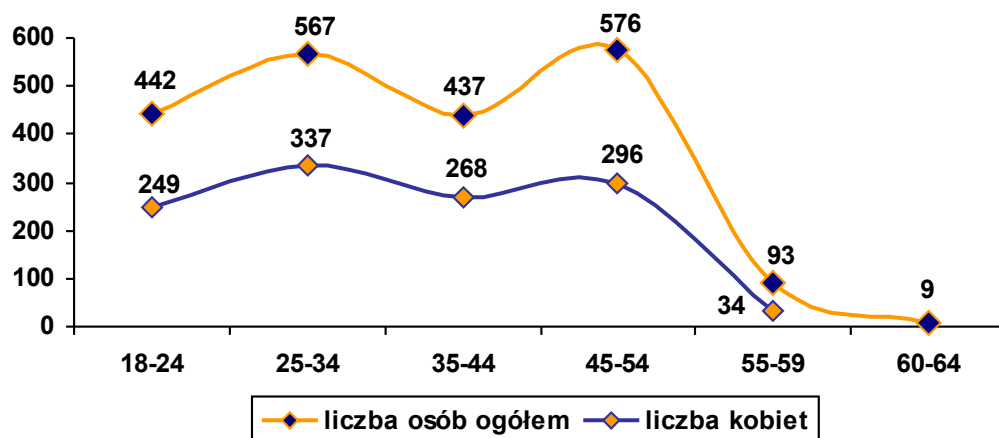
Bezrobotni i osoby aktywne zawodowo z końcem 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach.

Spośród 11.264 osób z terenu gminy Trzebiatów, będących w wieku produkcyjnym, z końcem 2005 roku 2.124 osoby pozostawały bez zatrudnienia.

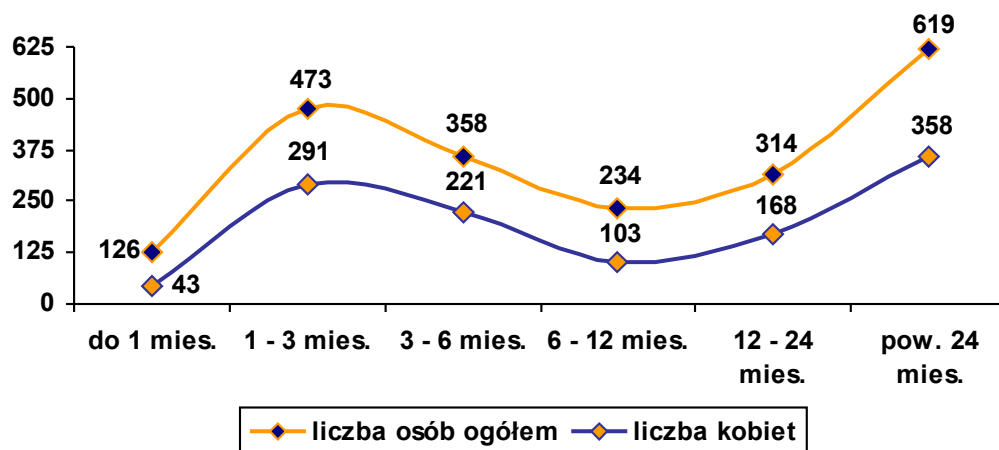
Bezrobotni według wieku z końcem 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach.

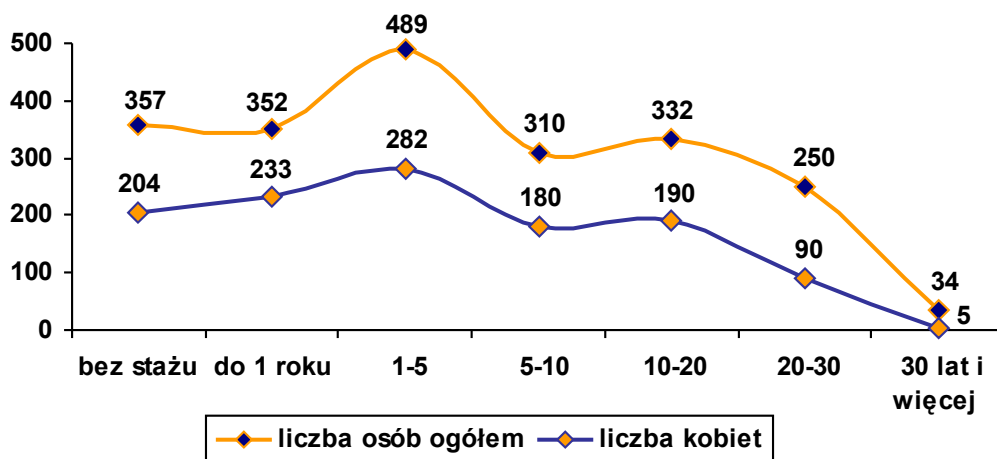
Z końcem 2005 roku w grupie bezrobotnych stosunkowo dużo było ludzi młodych, często nieposiadających wcześniejszych doświadczeń zawodowych. Było to porównywalne z sytuacją w kraju. Niepokoiła liczniejsza i zarazem posiadająca niewielkie szanse na zmianę swej sytuacji życiowej grupa osób bezrobotnych, które przekroczyły 45. rok życia. Osobom pozostającym jeszcze w wieku produkcyjnym, ale już niemobilnym, zdecydowanie trudniej znaleźć pracę i zdobyć nowe kwalifikacje zawodowe. We wszystkich grupach wiekowych odnotowano niekorzystną sytuację kobiet.

Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy z końcem 2005 roku

Powrót do pracy jest tym trudniejszy, im dłuższy jest okres pozostawania poza zatrudnieniem, co wyraźnie widać na powyższym zestawieniu. Brak pracy może powodować nieodwracalne szkody nie tylko ekonomiczne, ale przede wszystkim społeczne, łącznie z daleko idącą demoralizacją i wykluczeniem osób pozostających bez zatrudnienia. Długotrwale bezrobotni często nie są w stanie samodzielnie wrócić do zatrudnienia, stąd tak ważne w ich przypadku są: poradnictwo zawodowe, praca socjalna oraz kluby integracji społecznej.

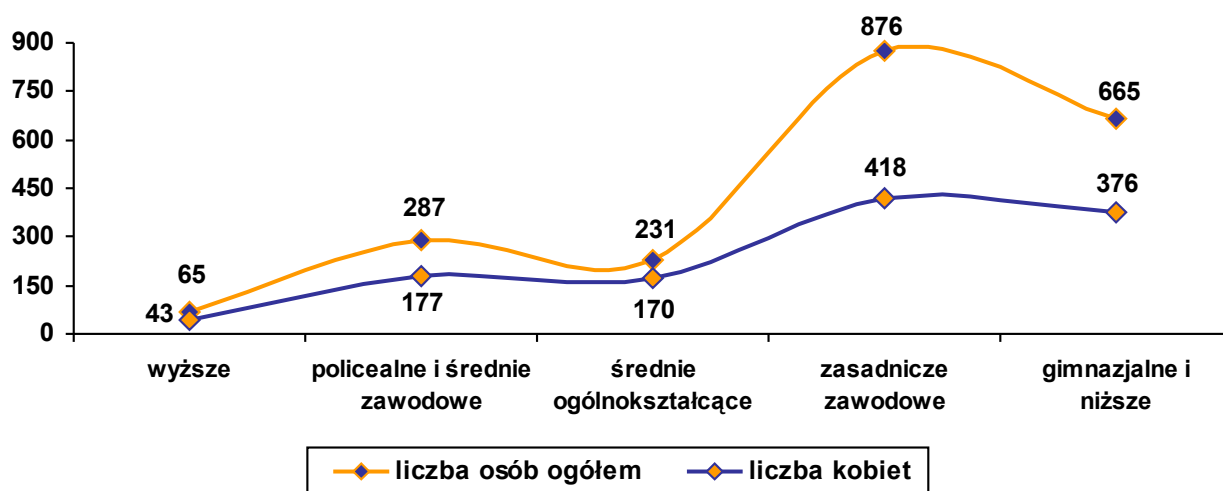
Bezrobotni według stażu pracy z końcem 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach.

Staż pracy warunkujący zdobycie doświadczenia zawodowego jest cechą niezwykle pożądaną przez pracodawców. W skali kraju najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby bez stażu lub z niewielkim doświadczeniem zawodowym. W programach aktywizujących osoby bezrobotne należy zwrócić szczególną uwagę na absolwentów, tak by mieli możliwość zdobycia pierwszych doświadczeń zawodowych.

Bezrobotni według wykształcenia z końcem 2005 roku

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach.

Z końcem 2005 roku zdecydowanie lepszą sytuację na rynku pracy posiadały osoby z wykształceniem wyższym; tych w rejestrach bezrobotnych figurowało najmniej. Wraz z malejącym poziomem wykształcenia zwiększał się udział bezrobotnych w rejestrach Powiatowego Urzędu Pracy. Zestawiając ten fakt z sytuacją na rynku pracy, należy nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób już bezrobotnych szczególny nacisk należy położyć na szkolenia, doksztalcanie i zmianę kwalifikacji zawodowych.

2.7. KWESTIA UZALEŻNIEŃ

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest trudna do ustalenia. Z jednej strony możemy się opierać na danych szacunkowych ustalonych dla populacji, m.in. przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które prezentuje poniższe zestawienie, z drugiej na danych przedstawianych przez poszczególne instytucje podejmujące kwestie uzależnień w swej działalności statutowej.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		W Polsce 38,6 mln	W mieście 100 tys. mieszk.	W mieście 25 tys. mieszk.	W gminie 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Definiując problem alkoholizmu, przyjmuje się, że jest to całokształt problemów związanych z używaniem napojów alkoholowych. Rozumie się przez to zarówno upośledzenie decyzji dotyczących rozpoczynania picia alkoholu, jak i polegających na niemożności przerwania picia alkoholu. Problem alkoholizmu rozpatrywany jest w dwóch płaszczyznach:

- jako choroba alkoholowa (utrata kontroli picia, niemożność utrzymania się w abstynencji);
- jako zagrożenie spożycia napojów alkoholowych i akceptowanych przez społeczeństwo wzorów picia, co stwarza konieczność poszukiwania alkoholu.

Rozmiary zjawiska uzależnień odnotowane w oficjalnych statystykach różnią się od faktycznego stanu. Najlepiej widać to w sferze odczuć społecznych mieszkańców, którzy bardzo często wskazują na alkoholizm jako poważny problem społeczny. Spośród 719 rodzin objętych pomocą społeczną przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebiatowie w 2005 roku, 78 rodzin liczących 214 osób swą trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym. Mniej widoczne jest używanie narkotyków. W analizowanym okresie z tytułu narkomanii miejscowy Ośrodek świadczył pomoc 1 rodzinie liczącej 2 osoby.

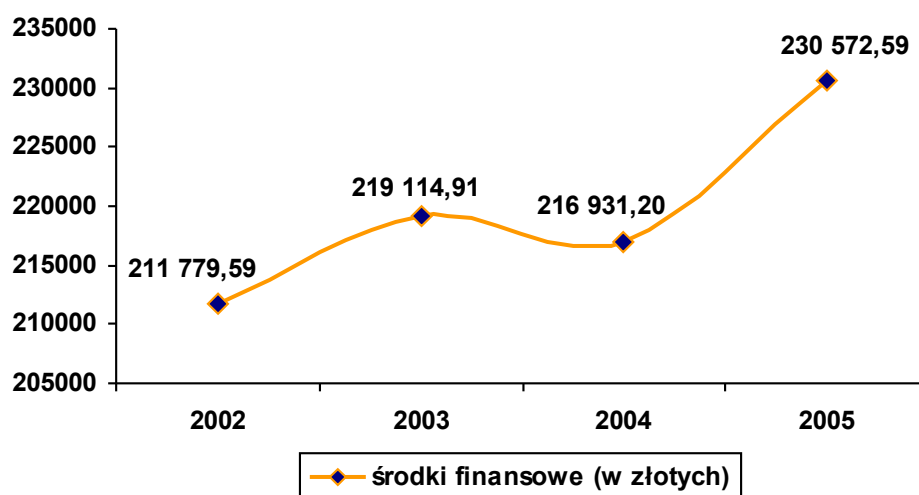
Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane corocznie programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach przysługujących jej uprawnień działania.

W 2005 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyjęła 62 wnioski dotyczące skierowania na leczenie odwykowe osób uzależnionych, z tego

29 osób skierowano na leczenie. W analizowanym okresie GKRPA dokonała również 84 kontroli punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

Środki finansowe służące rozwiązywaniu problemów uzależnień w latach 2002-2005

Dane Urzędu Miasta i Gminy Trzebiatów.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych w gminie Trzebiatów zmieniała się na przestrzeni lat 2002-2005, osiągając najwyższy poziom w roku 2005. W 2002 r. wyniosła 211.779,59 zł, w roku następnym wzrosła do 219.114,91 zł, w 2004 r. spadła do 216.931,20 zł, a w roku 2005 sięgnęła poziomu 230.572,59 zł.

2.7.1. KWESTIA UZALEŻNIEŃ W OCENIE MIESZKAŃCÓW

Niniejszy rozdział został opracowany na podstawie danych zawartych w dokumencie pt. „Diagnoza problemów społecznych dla miasta i gminy Trzebiatów”. Przedstawione w nim wyniki odnoszą się do kwestii uzależnień oraz poglądów i postaw mieszkańców gminy Trzebiatów wobec tego problemu.

Jak wykazała analiza problemów społecznych, alkoholizm i narkomania należą, w ocenie mieszkańców gminy Trzebiatów, do najistotniejszych zagrożeń. Z uwagi na powyższe zdecydowana większość respondentów (79%) jest zdania, iż dostęp do alkoholu, będącego towarem szczególnym, powinien być ograniczony i kontrolowany (przeciwłą opinię wyraża jedynie 21% ankietowanych). Jeszcze większa grupa mieszkańców, bo 81% badanych, oczekuje od władz lokalnych działań w tym zakresie, jednocześnie godząc się, by środki finansowe na ich podjęcie pochodziły m.in. ze sprzedaży napojów alkoholowych (57%). Istotna jest także zasadnicza zgodność opinii w kwestii ustalenia granicy wieku legalnego nabywania ww. używek. Żaden z mieszkańców nie widzi możliwości obniżenia tej granicy, a aż 61% ankietowanych jest skłonna poprzeć działania zmierzające do podniesienia wieku legalnego nabywania napojów alkoholowych (39% jest za utrzymaniem obecnie obowiązujących zasad). Duży wpływ na taką ocenę powyższej kwestii ma zapewne fakt, że aż 42% badanych, poznało smak alkoholu, będąc już osobami pełnoletnimi.

Analiza częstotliwości spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców gminy Trzebiatów wykazała, iż ponad połowa badanych (51%) spożywa alkohol przynajmniej raz w miesiącu (do najczęściej spożywanych trunków należą piwo (42%) i wódka (39%), rzadziej wino (19%), a 11% deklaruje całkowitą wstrzeźliwość w tym zakresie. Ta ostatnia grupa nie spotyka się jednak z brakiem akceptacji ze strony środowiska; najczęstszymi reakcjami są zrozumienie (41%) i obojętność (34%), zaś krytyka (5%), wyśmiewanie (3%) czy odrzucenie (6%) zdarzają się rzadko (warto również nadmienić, iż abstynencką postawę podziwia jedynie 6% badanych, a aż 22% usilnie namawia do sięgnięcia po alkohol).

Spożywanie alkoholu ma zasadniczy wpływ na poziom bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Ponad połowa ankietowanych (52%) uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie. Jednocześnie 41% respondentów, stwierdza, iż osobiście doświadczyło nieprzyjemnych skutków nadużywania alkoholu przez inne osoby. Taki stan rzeczy potwierdzają dane miejscowej Policji dotyczące liczby osób zatrzymanych do wytrzeźwienia oraz liczby przypadków prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości.

Większość respondentów (42%), uważa, iż obecnie spożycie alkoholu w gronie osób dorosłych jest na podobnym poziomie jak 10 lat temu, natomiast wśród ludzi młodych (93%) nastąpił znaczny wzrost w tym względzie. Taki stan rzeczy potwierdzają wyniki badań przeprowadzonych w szkołach gminy Trzebiatów, według których większość uczniów miało już kontakt z alkoholem (wielu z nich przed ukończeniem 12 lat). Do głównych powodów sięgania przez młodzież po alkohol zalicza się: chęć zabawienia się (55%) i pocucia się dorosłym (44%), ciekawość (36%) oraz możliwość ucieczki od codziennych problemów (35%).

Równie istotną kwestią w obszarze uzależnień jest problem zażywania narkotyków. Obecnie zagadnienie to w głównej mierze dotyczy ludzi młodych, niemniej jednak niniejszy problem odnosi się również do osób dorosłych.

Według uczniów szkół gminy Trzebiatów problem zażywania narkotyków przez rówieśników ma charakter marginalny (występują jedynie pojedyncze przypadki). Jednocześnie zdecydowana większość młodzieży przyznaje się do kontaktu ze środkami uzależniającymi. Młodzi ludzie mają przekonanie, że środki odurzające najłatwiej można nabyć w dyskotecie i pubie, przy czym zaznaczają, iż kupno narkotyków w innych miejscach nie stanowi trudności (45% uczniów szkół średnich twierdzi nawet, iż widziało osobę rozprowadzającą narkotyki w szkole). Należy również dodać, że zdecydowana większość młodzieży (66%) wyraża przekonanie o posiadaniu wystarczającego poziomu wiedzy o działaniu narkotyków i w związku z powyższym nie prowadzi rozmów z rodzicami na ten temat.

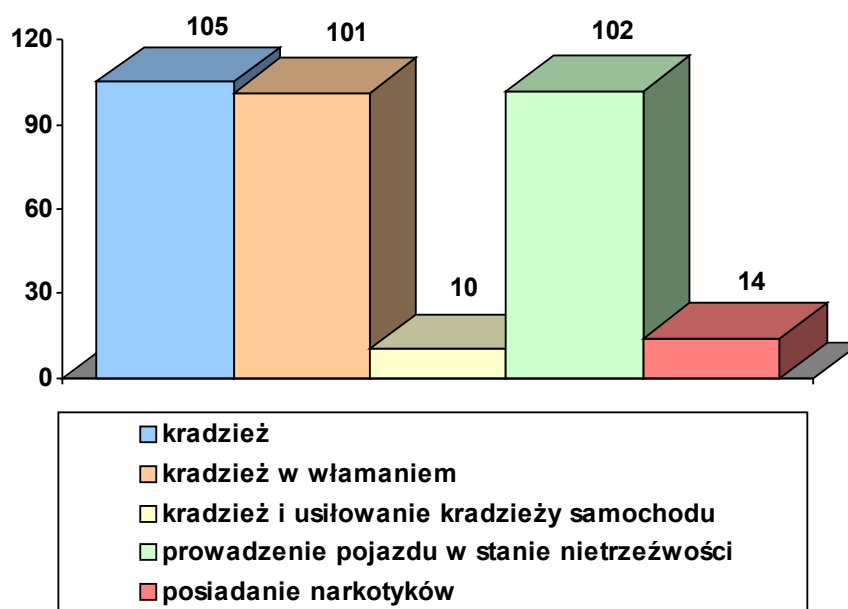
Podsumowując, należy zwrócić uwagę, iż przeprowadzone badania wykazały również korzystne zmiany w obyczaju i zachowaniu alkoholowym mieszkańców gminy Trzebiatów. Dotyczą one m.in. zmiany preferencji alkoholowych (na rzecz napojów niskoprocentowych), spadku liczby przypadków spożywania alkoholu w pracy oraz wzrostu liczby abstynentów w gronie osób dawniej nadużywających alkoholu. Istotny wpływ na powyższe zmiany mają działania lokalne (36%), choć nie bez znaczenia pozostają również takie czynniki jak: obawa przed utratą pracy (62%), większe możliwości wydawania pieniędzy na inne cele (56%) oraz zjawisko ubożenia społeczeństwa (44%).

2.8. KWESTIA PRZESTĘPCZOŚCI

Przestępczość jest jednym z tych zjawisk społecznych, które odciskają dotkliwie piętno na funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Jest to margines życia społecznego, ale intensywność zdarzeń oraz częstotliwość, z jaką występują, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność gminy Trzebiatów.

Z analizy stanu zagrożenia przestępczością za okres 12 miesięcy 2005 roku wynika, iż na terenie działania Komisariatu Policji w Trzebiatowie wszczęto łącznie 494 postępowania przygotowawcze (o 50 mniej niż w roku poprzednim), na podstawie których stwierdzono 512 przestępstw (o 88 mniej w porównaniu z rokiem 2004), w tym 362 przestępstwa o charakterze kryminalnym (o 93 mniej niż w roku poprzednim). Ogólna wykrywalność wyniosła 61,3% i była wyższa o 9,0% w stosunku do roku 2004. Łącznie ustalono 283 sprawców przestępstw (o 18 więcej w porównaniu z rokiem poprzednim), tj. 265 dorosłych i 18 nieletnich (na gorącym uczynku zatrzymano 137 osób, w tym 102 osoby prowadzące pojazd w stanie nietrzeźwości). W stosunku do 23 podejrzanych Sąd Rejonowy zastosował środek zapobiegawczy w postaci aresztu tymczasowego.

Wybrane kategorie przestępstw popełnionych w 2005 r. na terenie działania Komisariatu Policji w Trzebiatowie

Dane Komisariatu Policji w Trzebiatowie.

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęściej popełnianymi przestępstwami w roku 2005 były kradzieże (105 przypadków), prowadzenie pojazdu

w stanie nietrzeźwości oraz kradzieże z włamaniem (odpowiednio 102 i 101 czynów karalnych).

W roku 2005 przeprowadzono również 220 postępowań o wykroczenie (o 74 mniej niż w roku poprzednim). Grzywną w postaci mandatu karnego ukarano 1.165 osób na kwotę 112,3 tys. zł. Ponad połowę z tej liczby stanowiły tzw. mandaty porządkowe, w tym wymierzone za spożywanie alkoholu w miejscach niedozwolonych. W analizowanym okresie zatrzymano także 43 prawa jazdy i 157 dowodów rejestracyjnych (odpowiednio o 15 i 38 mniej niż w roku 2004) oraz przeprowadzono 1.396 interwencji (o 207 mniej w porównaniu z rokiem poprzednim), w tym 425 dotyczących nieporozumień i awantur domowych (w większości po spożyciu alkoholu).

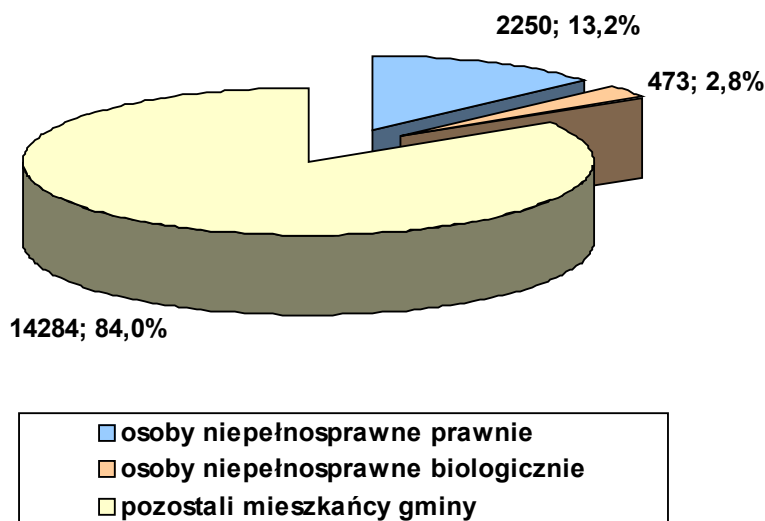
W celu przeciwdziałania zachowaniom o charakterze przestępczym funkcjonariusze Komisariatu Policji w Trzebiatowie w roku 2005 podejmowali również szereg przedsięwzięć, m.in. w zakresie rozbudowy monitoringu miasta, nawiązania bliższego kontaktu ze społecznością lokalną („Policyjne skrzynki zaufania”), zintensyfikowania współpracy z innymi służbami mundurowymi (Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa, Straż Miejska), zabezpieczania wszystkich imprez organizowanych na terenie gminy, rozpowszechniania wśród dzieci, młodzieży i osób przyjezdnych informacji na temat możliwości zwiększenia własnego bezpieczeństwa, prowadzenia współpracy z miejscowymi szkołami (pogadanki, prelekcje) oraz instytucjami i organizacjami, powołanymi do rozwiązywania problemów lokalnej społeczności.

2.9. KWESTIA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Tymczasem obecnie niepełnosprawność jest również rozumiana jako wynik barier społecznych, ekonomicznych oraz fizycznych, jakie jednostka napotyka w środowisku zamieszkania. W związku z tym polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszelkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich

dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

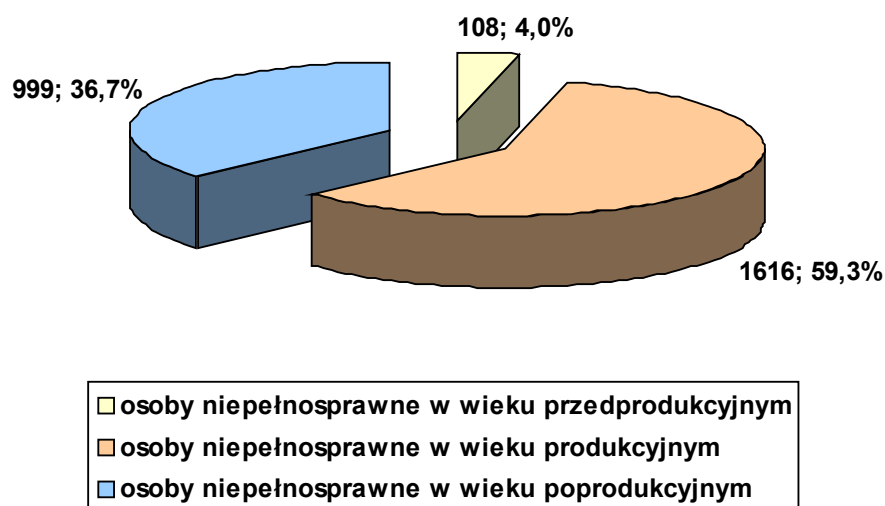
Osoby niepełnosprawne a ludność gminy w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

W roku 2002 w gminie Trzebiatów zamieszkiwały 2.723 osoby niepełnosprawne (w tym 1.436 mężczyzn i 1.287 kobiet), co stanowiło 16,0% ogółu mieszkańców gminy. Grupa ta była silnie zróżnicowana nie tylko pod względem stopnia niepełnosprawności, ale także wieku, wykształcenia i źródła utrzymania. W skali całego kraju zdecydowana większość osób niepełnosprawnych – 84% – utrzymuje się głównie ze świadczeń społecznych: rent, emerytur i zasiłków. Jedynie dla 8% tej populacji główne źródło utrzymania stanowi praca, zaś kolejne 8% pozostaje na utrzymaniu innych osób, nie posiadając własnych środków na przeżycie. Prawie połowa osób niepełnosprawnych legitymuje się co najwyżej wykształceniem podstawowym, a to znacznie utrudnia wejście na rynek pracy i utrzymanie zatrudnienia.

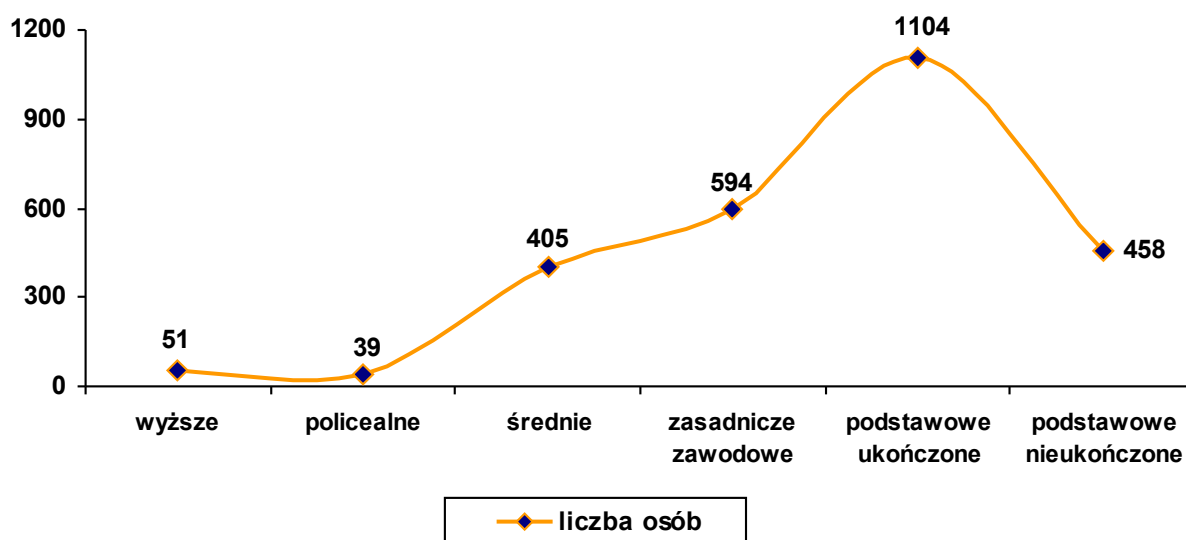
Osoby niepełnosprawne według ekonomicznych grup wieku w 2002 roku

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi w Polsce bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. Istnieje wiele czynników wpływających niekorzystnie na zatrudnianie osób niepełnosprawnych. Po stronie podażowej są to (poza relatywnie niskimi kwalifikacjami osób niepełnosprawnych): słabe motywacje i liczne bariery instytucjonalno-infrastrukturalne, a po stronie popytu na pracę: niechęć pracodawców i w konsekwencji znaczny koszt ich motywowania oraz ogólnie trudny rynek pracy, charakteryzujący się słabą dynamiką tworzenia miejsc pracy.

Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2002 r.

Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2002.

Osoby niepełnosprawne są bardzo zróżnicowaną grupą ludzi, w związku z czym konieczna jest polityka, która będzie respektować tę różnorodność. Szczególnej uwagi wymagają osoby o złożonych, wielorakich potrzebach uzależniających je od pomocy innych oraz ich rodziny. Niepełnosprawni są często gorzej wykształceni, co zdecydowanie utrudnia im funkcjonowanie na rynku pracy. Rodziny posiadające niepełnosprawne dzieci wymagają szczególnej uwagi, jeżeli chodzi o ich edukację i społeczne włączanie oraz możliwości rehabilitacyjne.

Szczególnych wysiłków wymaga rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, tj. m.in.: promocja dostępu osób niepełnosprawnych do zatrudnienia oraz budowa systemu wsparcia dla osób chorych psychicznie, których systematycznie przybywa. Wspomniane działania stwarzają możliwość integracji tej grupy osób z pozostałą częścią społeczeństwa. Jednocześnie nadal powinny być konsekwentnie likwidowane bariery architektoniczne, komunikacyjne oraz transportowe, utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

2.10. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, była ankieta rozesłana do

osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi do osób reprezentujących wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także do lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych OPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Z nadesłanych odpowiedzi wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących lokalną społeczność.

Atuty i potencjał rozwojowy gminy

Według respondentów gmina Trzebiatów ma dobre położenie geograficzne. Mieszkańcy doceniają piękno terenów krajobrazowych i atrakcyjność otoczenia przyrodniczego. Zwracają również szczególną uwagę na zabytkowy charakter gminy oraz ciszę i spokój okolicy. Bardzo istotnym dla mieszkańców jest również fakt, iż stanowią dobrze znającą się społeczność lokalną o życzliwych relacjach międzysąsiedzkich.

Słabe strony gminy

Wśród słabości gminy Trzebiatów pojawia się kilka kwestii. Najistotniejszą z nich jest bezrobocie (prowadzące do ubożenia rodzin). Kolejną bolączką jest zbyt mała liczba ofert i miejsc do spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Zaniepokojenie respondentów wzbudzają również przybierający coraz większe rozmiary problem uzależnień oraz wzrost zachowań o charakterze przestępczym, głównie wśród młodzieży (m.in. dewastacje miejsc publicznych). Dokuczają także niski poziom dbałości o czystość i walory estetyczne gminy. Niezadowolenie mieszkańców wzbudzają również zły stan dróg i chodników oraz niedogodne połączenie kolejowe z Kołobrzegiem i Szczecinem. Ponadto zwrócono uwagę na utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz zjawisko ubożenia rodzin. Innym, poważnym zagadnieniem, wskazanym przez respondentów, jest kwestia uzależnień (m.in. wśród ludzi młodych). Problemy te, silnie ze sobą skorelowane, według części respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne.

Należy zauważyć, iż według oficjalnych statystyk problem uzależnień nie jest dominujący, jak na siedemnastotysięczną społeczność gminy Trzebiatów. Natomiast

według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym.

Zwrócono również uwagę na niski poziom bezpieczeństwa w gminie, problemy mieszkaniowe oraz ograniczoną liczbę ofert kulturalnych, umożliwiających mieszkańcom atrakcyjne spędzanie wolnego czasu.

Szczególnie narażone grupy społeczne

Za szczególnie narażone uznano dzieci i młodzież (m.in. pochodzące z rodzin dotkniętych problemem uzależnień) oraz osoby bezrobotne i ich rodziny. Kolejne grupy dotknięte lokalnymi problemami społecznymi stanowią ludzie starsi, samotni i chorzy oraz rodziny dysfunkcyjne. Do osób narażonych zaliczono również osoby ubogie, bezdomne i niezaradne życiowo. Grupę mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, stanowią także rodziny wielodzietne oraz z problemami mieszkaniowymi.

W kwestii związanej z wyborem miejsc, które wymagają interwencji, uznano, iż pomoc społeczna powinna być kierowana do placówek oświatowo-wychowawczych (głównie z uwagi na coraz częstsze przypadki sięgania przez osoby nieletnie po środki uzależniające), środowisk wiejskich (popegeerowskich) oraz miejsc pobytu młodzieży w czasie wolnym od nauki.

Podmioty pomagające w rozwiązywaniu problemów społecznych

Respondenci, wskazując na osoby i instytucje, które mogą przyczynić się do rozwiązywania lokalnych problemów, zwrócili przede wszystkim uwagę na wiodącą rolę Ośrodka Pomocy Społecznej. Zauważyli jednocześnie pozytywne oddziaływanie przedstawicieli władz samorządowych, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Straży Miejskiej, Kościoła, szkół oraz różnych innych instytucji i organizacji (m.in. pozarządowych) zajmujących się problematyką społeczną. Gdyby zaszła taka potrzeba, to właśnie w tych instytucjach poszukiwaliby wsparcia.

Kwestie uznane za najistotniejsze w tworzeniu strategii

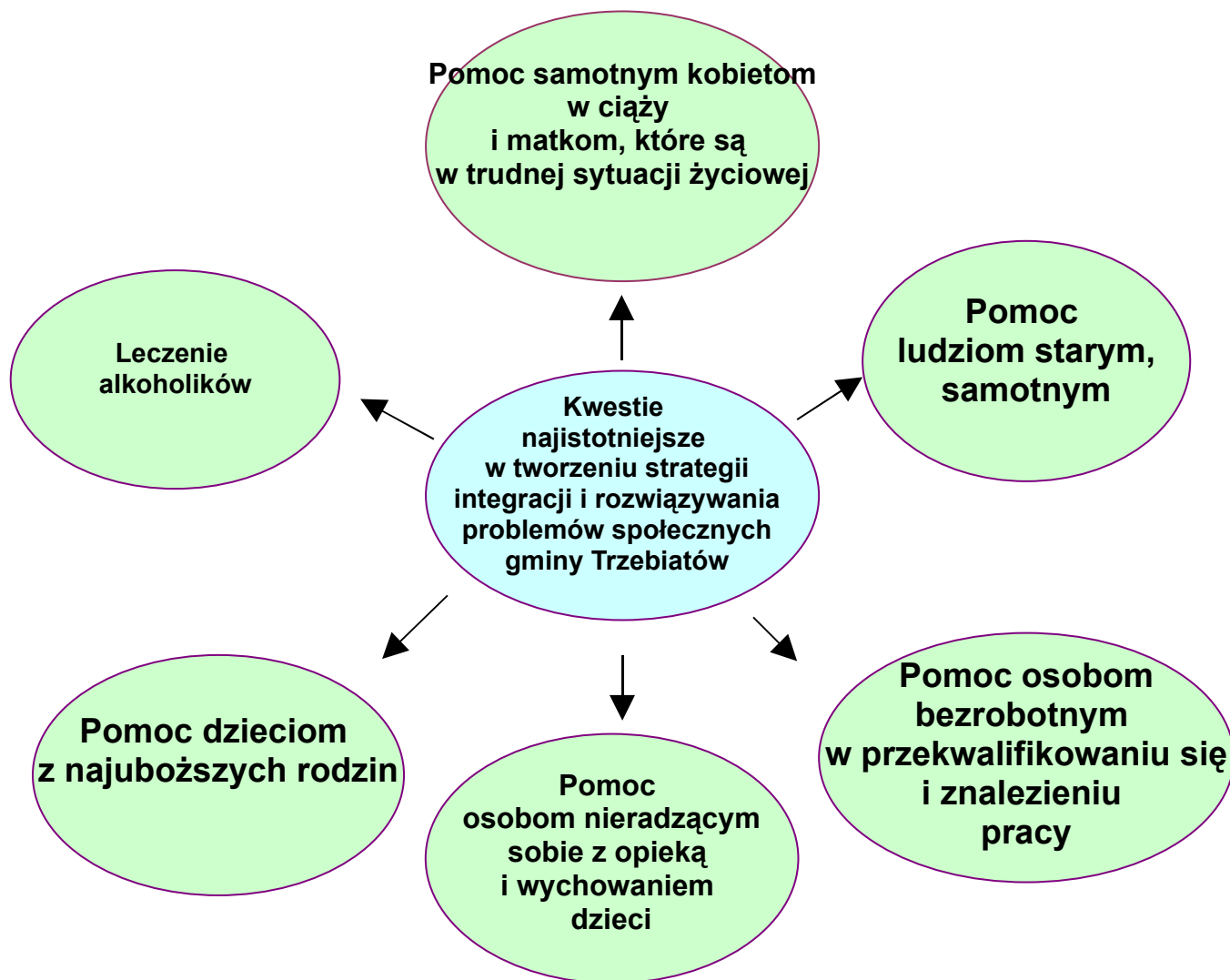
Ankietowani wskazali również problemy, na których powinna skupić się lokalna strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych. Wybierali pięć najistotniejszych kwestii z zamkniętego katalogu. Przedstawiamy te, które uzyskały największą liczbę wskazań.

Lp.	Kwestie społeczne	Liczba wskazań
-----	-------------------	----------------

1.	Pomoc osobom bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy	13
2.	Pomoc dzieciom z najuboższych rodzin	12
3.	Pomoc ludziom starym, samotnym	11
4.	Pomoc samotnym kobietom w ciąży i matkom, które są w trudnej sytuacji życiowej	9
5.	Pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowywaniem dzieci, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	8
6.	Leczenie alkoholików	6

Z powyższego zestawienia wynika rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych, które winny stać się przedmiotem szczególnej troski samorządu lokalnego.

Rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych na terenie gminy Trzebiatów

Badania własne Centrum AV.

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono pomoc osobom niepełnosprawnym, ludziom dotkniętym skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi, pomoc dzieciom chorym lub upośledzonym, z domów dziecka, oraz osobom uzależnionym od narkotyków. Należy dodać, iż w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie z najmniejszą liczbą wskazań, tj. pomoc ofiarom wojen w różnych krajach świata, byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa, pomoc bezdomnym oraz sprzęt i pieniądze dla szpitali na przeprowadzenie kosztownych operacji.

2.11. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Urzędzie Miasta i Gminy, na spotkaniu przedstawicieli różnych instytucji i organizacji funkcjonujących na terenie gminy Trzebiatów. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia ludzi bezdomnych

Mocne strony

- istnieje organizacja pozarządowa, niosąca pomoc bezdomnym,
- możliwość określenia liczby bezdomnych,
- gmina posiada wiedzę dotyczącą miejsc grupowania się osób bezdomnych, dostrzega różnorodność problemu bezdomności i stosuje działania w celu jego zapobiegania,
- informowanie bezdomnych o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy,
- dostateczne angażowanie służb do działań na rzecz bezdomnych,
- istnieje struktura stacjonarna oraz standaryzacja usług dla bezdomnych.

Słabe strony

- gmina nie dysponuje indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności,
- nieumiejętna komunikacja z mediami w sprawach bezdomności,
- minimalizowanie zjawiska bezdomności w małych społecznościach lokalnych,
- brak struktury odpowiedniej infrastruktury na poziomie lokalnym dla osób wychodzących z bezdomności.

Szanse

- współpraca pomiędzy organizacją pozarządową a instytucjami samorządowymi i rządowymi,
- pozytywny wpływ systemu gospodarczego na problem bezdomności w gminie,
- nieograniczanie praw obywatelskich osobom bezdomnym.

Zagrożenia

- brak programów w zakresie budownictwa socjalnego,
- utrudniony dostęp do programów rządowych przeciwdziałających bezdomności,
- nieobiektywne przedstawianie w mediach zjawiska bezdomności,
- społeczeństwo nie akceptuje osób bezdomnych,
- istnienie zjawiska długotrwałego bezrobocia wśród osób bezdomnych.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- istnieje dobrze przygotowana baza lokalowa,
- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń,
- dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,
- istnienie organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi, z którymi współpracują władze lokalne i regionalne,
- wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zajmującymi się uzależnieniami,
- społeczności lokalne włączają się w działania pomocowe,
- dobra współpraca z kościołami.

Słabe strony

- brak bazy leczenia odwykowego oraz miejsc pobytu dla ofiar przemocy,
- zły przepływ informacji pomiędzy organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.

Szanse

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- dostateczne wykorzystywanie systemu informacji,
- brak oznak zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie.

Zagrożenia

- niemożność sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- brak systemu wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy,
- nieskuteczność i nieefektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,

- wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną,
- dostęp do placówki oświatowej zajmującej się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych,
- istnienie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego (świećlic wychowawczych) na terenie gminy.

Słabe strony

- brak pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań.

Szanse

- dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej,
- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- istnienie współpracy z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca, w stosunku do potrzeb, ilość wykwalifikowanej kadry.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych i grup nieformalnych pracujących na rzecz dzieci, młodzieży i rodziny oraz prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny,
- prowadzenie działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi,
- gmina zabezpiecza dzieciom i młodzieży dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- propagowanie idei wolontariatu.

Słabe strony

- niedostateczna ilość środków finansowych,

- nieadekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- niewystarczający zakres współpracy instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- niewłaściwa komunikacja pomiędzy pracownikami sfery rządowej i pozarządowej,
- deficyt placówek resocjalizacyjnych, placówek dla nieletnich i samotnych matek oraz ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- gmina nie przeprowadza specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży,
- niewystarczająca aktywność w poszukiwaniu środków pozabudżetowych,
- nie istnieją warunki do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,

Szanse

- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- decentralizacja władzy sprzyja udzielaniu pomocy społecznej dzieciom i młodzieży,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych.

Zagrożenia

- występowanie zjawisk: rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- zbyt mała oferta form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- brak stabilności prawnej w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości.

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia na terenie gminy; wysokie bezrobocie długotrwałe zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet,
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- osoby bezrobotne długotrwałe, charakteryzując się niskim poziomem wykształcenia, nie podnoszą swoich kwalifikacji,
- nie istnieją organizacje pozarządowe pomagające osobom bezrobotnym,
- nieodpowiednie przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi.

Szanse

- nie rozwija się zjawisko wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych lub/i w układzie geograficznym,
- programy dla bezrobotnych długotrwałe są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacją,
- wzrost mobilności zawodowej i geograficznej.

Zagrożenia

- władze lokalne i regionalne nie współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwałe bezrobotnych,
- nie wzrasta dostępność kształcenia ustawicznego na obszarach wiejskich,
- istnienie zjawiska osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- istnieje określony standard usług dla osób starszych,
- osoby starsze mają dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,

- kadra posiada profesjonalne przygotowanie w świadczeniu pomocy osobom starszym; wystarczająca ilość kadry zajmującej się problematyką tych osób,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- nie wzrasta liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- nie dochodzi do marginalizacji osób starszych oraz marginalizacji i izolacji placówek pomocy społecznej,
- dobra dostępność domów pomocy społecznej,
- osoby starsze mają możliwość samorealizacji w organizacjach samopomocowych,
- poprawianie sfery technicznej, ułatwiającej codzienne życie osób starszych,
- korzystanie z pomocy wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Słabe strony

- gmina nie dysponuje małymi formami pomocy społecznej dla osób starszych,
- zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniowe,
- na terenie gminy zwiększa się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców,
- niemożność kontynuowania przez osoby starsze aktywności zawodowej,
- niski poziom życia osób starszych,
- ograniczona liczba ofert pracy dla mieszkańców obszarów wiejskich, kończących aktywność zawodową.

Szanse

- szkolenia dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- uwrażliwianie systemu oświaty na problem osób starszych,
- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- podmiotowe traktowanie osób starszych,
- nie wzrasta patologia społeczna wśród osób starszych,
- wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych,
- system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy społecznej osób starszych jest szansą na poprawę warunków ich życia.

Zagrożenia

- wzrost liczby osób samotnych,
- infrastruktura nie jest dostosowana do osób starszych,
- brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,

- niewłaściwe rozpoznanie potrzeb osób starszych,
- istnieje problem ujawniających się enklaw starości,
- migracja ludzi młodych na inne tereny oraz niekorzystne zjawiska demograficzne,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju,
- nowy system emerytalno-rentowy nie jest szansą na poprawę warunków życia osób starszych,
- niekorzystne dla pomocy społecznej osobom starszym założenia świadczeń służby zdrowia.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- funkcjonowanie w sferze niepełnosprawności różnorodnych, aktywnie działających organizacji pozarządowych, z którymi współpracują instytucje rządowe,
- przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi,
- zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocy,
- upowszechnianie w środowisku lokalnym pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych.

Słabe strony

- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- niedostateczna baza rehabilitacyjna i oferta opieki nad osobami niepełnosprawnymi,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- edukowanie o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- sektor publiczny współpracuje z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,
- likwidowanie barier architektonicznych.

Zagrożenia

- niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- wzrost zapotrzebowania na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Inne mocne i słabe strony lokalnego systemu polityki społecznej

Mocne strony

- rozwój istniejących i powstawanie nowych organizacji pozarządowych,
- bogata oferta programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży,
- działalność kilku klubów sportowych, propagujących zdrowy styl życia, głównie wśród dzieci i młodzieży,
- istnienie szkoły integracyjnej (Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi w Mrzeżynie),
- rozwijająca się turystyka w sezonie letnim w miejscowościach nadmorskich gminy – Mrzeżyno i Rogowo.

Słabe strony

- zła sytuacja ekonomiczno-społeczna rodziny,
- bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- brak zaplecza instytucjonalnego do prowadzenia skutecznych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych,
- wzrost przestępczości,
- niewystarczająca edukacja społeczna, zwłaszcza w środowiskach wiejskich,
- wzrost zjawiska agresji i przemocy, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- zły dostęp do leczenia odwykowego.

2.12. ZASOBY UMOŻLIWIAJĄCE ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane

problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

2.12.1. INSTYTUCJE OFERUJĄCE POMOC I WSPARCIE

Instytucje oferujące pomoc i wsparcie prezentujemy w formie kart informacyjnych, które najtrafniej oddają możliwości udzielania wsparcia i pomocy mieszkańcom gminy. Karty zasobów zostały opracowane w ramach prac nad strategią i wskazują także pojawiające się w jednostkach potrzeby i możliwości rozwoju.

Ośrodek Pomocy Społecznej

ul. Rynek 15, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Urząd Miasta i Gminy Trzebiatów.

2. Co oferuje (zakres usług):

Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

W jednostce pracują 23 osoby, tj. kierownik, 9 pracowników socjalnych, 7 pracowników obsługi biurowej oraz 6 opiekunek (stan na 31.12.2005 r.).

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do mieszkańców miasta i gminy, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.

4. Udział w szkoleniach kadry zatrudnionej w Ośrodku Pomocy Społecznej:

Kadra zatrudniona w OPS-ie uczestniczy w licznych formach doskonalenia i podnoszenia swoich kwalifikacji, wśród których należy wymienić m.in. następujące szkolenia: „Aktualnie obowiązujące przepisy ZUS”, „Stosowanie ustawy o dodatkach mieszkaniowych. Dodatki mieszkaniowe”, „Aktualny stan prawny pomocy społecznej”, „Problemy pomocy społecznej”, „Prawo pracy”, „Pozyskiwanie funduszy europejskich”, „Świadczenia rodzinne”, „Jednostka organizacyjna pomocy społecznej animatorem życia lokalnej społeczności”, „Stosowanie K.P.A., w tym postępowanie dowodowe i decyzje administracyjne”, „Nowe zadania ośrodków pomocy społecznej – kontrakt socjalny”, „Przeciwdziałanie przemocy domowej”, „Aktualne przepisy w dziedzinie

świadczeń rodzinnych oraz zaliczki alimentacyjnej”, „Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych” i „Świadczenia rodzinne w praktyce”.

Dom Pomocy Społecznej

Jaromin 50, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Samorząd Powiatowy w Gryficach.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, pielęgnacyjne i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób przewlekłe psychicznie chorych i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 343.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zgodnie ze standaryzacją w jednostce niezbędne jest zainstalowanie 2 wind osobowych i zatrudnienie większej ilości personelu opiekuńczo-terapeutycznego.

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Kole Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

ul. Cicha 5, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
Koło w Trzebiatowie.

2. Co oferuje (zakres usług):

Jednostka oferuje 5 razy w tygodniu (od poniedziałku do piątku), przez 7 tygodni, systematyczną rehabilitację zawodową, społeczną i ruchową.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do osób niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym powyżej 16. roku życia, ze wskazaniem do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Rozszerzenie placówki o kolejne 2 pracownie terapeutyczne w zakresie ceramiki i wikliniarstwa.

Ośrodek Pomocy i Terapii

ul. Strumykowa 1, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Instytut św. Brata Alberta, ul. Śląska 50, 72-600 Świnoujście.

2. Co oferuje (zakres usług):

- kompleksowa pomoc bezdomnym (zakwaterowanie i wyżywienie),
- dożywianie najuboższych mieszkańców miasta i gminy,
- kąpiel dla osób chętnych,
- interwencje na terenie miasta i gminy wspólnie z pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej, Policją i Strażą Miejską,
- pomoc w wyrabianiu dokumentów,
- pomoc w ustalaniu stopnia niepełnosprawności,
- pomoc w wychodzeniu z bezdomności,
- wykonywanie prac na rzecz Urzędu Miasta i Gminy.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

- około 20 mieszkańców Ośrodka,
- około 15 mieszkańców dożywianych,
- wszystkie osoby potrzebujące, które są przyjmowane, a następnie kierowane do właściwych terytorialnie miast i gmin.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

- zwiększenie dotacji,
- zakup sprzętu chłodniczego.

Świetlica wychowawcza przy Szkole Podstawowej nr 1

ul. Kamieniecka 16, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Szkoła Podstawowa nr 1 im. Jana Kochanowskiego w Trzebiatowie.

2. Co oferuje (zakres usług):

- opieka wychowawcza dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (5 razy w tygodniu po 3 godziny w trakcie roku szkolnego),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego – rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizacja zabaw i zajęć sportowych,
- dożywianie w ramach programu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu, niewydolnych wychowawczo, ze środowisk zaniedbanych.

liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 26.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zwiększenie środków finansowych na działalność świetlicy, dzięki czemu możliwe byłoby rozszerzenie oferty jednostki w zakresie organizacji różnorodnych form spędzania czasu wolnego (wyjazdy na basen, kilkudniowe wycieczki z programem terapeutycznym).

Świetlica wychowawcza przy Szkole Podstawowej nr 2

Ul. Długa 11, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Szkoła Podstawowa nr 2 im. I Armii Wojska Polskiego w Trzebiatowie.

2. Co oferuje (zakres usług):

- opieka wychowawcza dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (5 razy w tygodniu po 3 godziny w trakcie roku szkolnego),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego – rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizacja zabaw i zajęć sportowych,
- dożywianie w ramach programu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu, niewydolnych wychowawczo, ze środowisk zaniedbanych.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 33.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zwiększenie środków finansowych na działalność świetlicy, dzięki czemu możliwe byłoby rozszerzenie oferty jednostki w zakresie organizacji różnorodnych form spędzania czasu wolnego (biwaki, kilkudniowe wycieczki), wprowadzenie socjoterapii oraz zatrudnienie dodatkowego wychowawcy.

Świetlica wychowawcza przy Publicznym Gimnazjum w Trzebiatowie

ul. Wodna 2, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Publiczne Gimnazjum w Trzebiatowie im. Książąt Pomorza Zachodniego.

2. Co oferuje (zakres usług):

- opieka wychowawcza dla młodzieży gimnazjalnej z rodzin dysfunkcyjnych (5 razy w tygodniu po 3 godziny w roku szkolnym),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego – rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizacja zajęć sportowych,
- dożywianie w ramach programu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do młodzieży gimnazjalnej z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu, niewydolnych wychowawczo, ze środowisk zaniedbanych.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 29.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

Zwiększenie środków finansowych na działalność świetlicy.

Świetlica wychowawcza w Gołańczy Pomorskiej

Gołańcz Pomorska – Osiedle, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert:

2005-2006 – Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości.

2. Co oferuje (zakres usług):

- opieka wychowawcza dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (4 razy w tygodniu po 3 godziny, przez cały rok),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego – rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizacja zabaw i zajęć sportowych,
- dożywianie w ramach programu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu, niewydolnych wychowawczo, ze środowisk zaniedbanych.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 19.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

- zorganizowanie zajęć dla młodzieży,
- doposażenie świetlicy w artykuły sportowo-rekreacyjne, edukacyjne, zwiększenie zbiorów bibliotecznych,
- większe zaangażowanie społeczności lokalnej (rozwój współpracy).

Świetlica wychowawcza w Sadlnie

Sadlno, 72-350 Niechorze.

1. Podmiot prowadzący:

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert:

2005-2006 – Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości.

2. Co oferuje (zakres usług):

- opieka wychowawcza dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (4 razy w tygodniu po 3 godziny, przez cały rok),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego – rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizacja zabaw i zajęć sportowych,
- dożywianie w ramach programu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu, niewydolnych wychowawczo, ze środowisk zaniedbanych.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 29.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

- zorganizowanie zajęć dla młodzieży,
- doposażenie świetlicy w artykuły sportowo-rekreacyjne, edukacyjne, zwiększenie zbiorów bibliotecznych,
- większe zaangażowanie społeczności lokalnej (rozwój współpracy).

Świetlica wychowawcza w Trzebuszu

Trzebusz Osiedle, 72-320 Trzebiatów.

1. Podmiot prowadzący:

Organizacja pozarządowa wyłoniona w otwartym konkursie ofert:

2005 r. – Krajowe Stowarzyszenie „Aramis” w Trzebiatowie.

2006 r. – Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości, Klub Abstynenta „Kotwica”.

2. Co oferuje (zakres usług):

- opieka wychowawcza dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych (4 razy w tygodniu po 3 godziny, przez cały rok),
- tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce,
- organizacja czasu wolnego – rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków, organizacja zabaw i zajęć sportowych,
- dożywianie w ramach programu.

3. Do kogo skierowana jest oferta jednostki (kategorie i ilość klientów):

Oferta jednostki skierowana jest do dzieci z rodzin dotkniętych skutkami alkoholizmu, niewydolnych wychowawczo, ze środowisk zaniedbanych.

Liczba osób objętych opieką w 2005 r. – 25.

4. Propozycje w zakresie rozwoju placówki (potrzeby):

- zorganizowanie zajęć dla młodzieży,
- doposażenie świetlicy w artykuły sportowo-rekreacyjne, edukacyjne, zwiększenie zbiorów bibliotecznych,
- większe zaangażowanie społeczności lokalnej (rozwój współpracy).

2.12.2. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W gminie Trzebiatów funkcjonuje 21 organizacji pozarządowych (w tym 1 fundacja i 6 stowarzyszeń) oraz istnieje 9 parafii Kościoła rzymskokatolickiego i 3 innego wyznania. Pomiedzy sektorem publicznym a pozarządowym istnieje dobry przepływ informacji dotyczący podopiecznych korzystających z pomocy. Samorząd gminy dysponuje uregulowaniami określonymi przez odpowiednie akty prawa miejscowego dotyczące współpracy z organizacjami należącymi do sektora pozarządowego. Skutkuje to podejmowaniem współpracy z tymi organizacjami w zakresie zlecania realizacji zadań własnych, dofinansowania działalności statutowej organizacji oraz wsparcia rzeczowego i lokalowego.

Każda społeczność, w której istnieją silne więzi społeczne, winna organizować współpracę między samorządem a organizacjami pozarządowymi, aby współdziałać w kierunku uzupełnienia i usprawnienia instytucjonalnego form pomocy. Poniżej prezentowane są organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Trzebiatów.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE DZIAŁAJĄCE NA TERENIE GMINY TRZEBIATÓW

Lp.	Nazwa	Adres	Zakres działania	Klient
1	Stowarzyszenie Przyjaciół Mrzeżyna	72-330 Mrzeżyno ul. Kołobrzeska 18	Organizacja imprez promocyjnych, promocja regionu, integracja środowiska. Działania na rzecz poznawania swojego regionu.	Mieszkańcy gminy
2	Fundacja „Pomóż Dorosnąć”	72-320 Trzebiatów ul. Dworcowa 6	Nauka języków, kształcenie ustawiczne dorosłych, wspieranie inicjatyw mieszkańców, działalność rekreacyjna, sportowa, rozrywkowa.	Mieszkańcy gminy
3	Ochotnicza Straż Pożarna RP Stowarzyszenie Wyższej Użyteczności (Mrzeżyno)	72-330 Mrzeżyno ul. Trzebiatowska	Działalność ratunkowo – gaśnicza, ratownictwo techniczne, chemiczne, wodne, drogowe.	Mieszkańcy gminy
4	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło Trzebiatów	72-320 Trzebiatów ul. Cicha 5	Działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenie ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i wspieranie ich rodzin.	Niepełnosprawni mieszkańcy gminy

5	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Koło Trzebiatów	72-320 Trzebiatów ul. Wojska Polskiego 67	Opieka i pomoc ludziom chorym na cukrzycę, poprawa prawnej, materialnej i społecznej pozycji chorego na cukrzycę w społeczeństwie i państwie. Integracja środowiska ludzi chorych na cukrzycę w celu organizowania samopomocy. Prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej.	Diabetycy i ich rodziny
6	Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości klub Abstynenta „Kotwica”	72-320 Trzebiatów ul. Muzealna 5	Organizacja i prowadzenie grup psychoterapeutycznych, wsparcia, integracja rodzin, pomoc współzależnym, działalność profilaktyczna, prowadzenie świetlic wychowawczych, działalność informacyjno – propagandowa na rzecz trzeźwości i rozwiązywania problemów alkoholowych.	Rodziny z problemem alkoholowym (dorośli i dzieci)
7	Fundacja Instytut Św. Brata Alberta	72-600 Świnoujście ul. Jachtowa 4 Ośrodek Pomocy i Terapii 72-320 Trzebiatów ul. Strumykowa 1	Pomoc osobom bezdomnym oraz najuboższym poprzez: zakwaterowanie, dożywianie, terapię odwykową i opiekę lekarską. Udzielanie pomocy prawnej mającej na celu usamodzielnienie osób objętych programem pomocy.	Bezdomni
8	Ludowy Klub Sportowy „Dragon” Nowielice	72-320 Trzebiatów Nowielice	Propagowanie sportu jako zdrowego sposobu na życie. Integracja środowiska młodzieży poprzez aktywny udział w sekcjach sportowych. Organizacja zawodów sportowych.	Dzieci, młodzież, dorośli
9	Klub Sportowy „Orzeł” Mrzeżyno	72-330 Mrzeżyno	Planowanie i organizacja życia sportowego, angażowanie mieszkańców w tym głównie młodzieży do różnorodnych form aktywności ruchowej. Organizacja zajęć rekreacyjno – sportowych, kształtowanie pozytywnych cech charakteru.	Dzieci, młodzież, dorośli
10	GKS „Rega – Merida” Trzebiatów	72-320 Trzebiatów ul. Sportowa 10	Powoływanie sekcji sportowych różnych dyscyplin. Zapewnienie odpowiednich środków finansowych na działalność wychowawczą i szkoleniową. Organizacja zawodów sportowych w formie treningów i zgrupowań.	Dzieci, młodzież, dorośli
11	MLUKS „Jedynka Trzebiatów”	72-320 Trzebiatów ul. Kamieniecka 16	Propagowanie poprzez sport zdrowego stylu życia. Integracja środowiska młodzieżowego w ramach uczestnictwa w imprezach sportowych. Organizacja zawodów, angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej.	Dzieci i młodzież
12	MLUKS „Trzebiatów”	72-320 Trzebiatów ul. Wodna 2	Planowanie i organizacja pozalekcyjnego życia uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe. Angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej. Uczestnictwo w imprezach sportowych. Kształtowanie	Dzieci i młodzież

			pozytywnych cech osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych.	
13	UKS Mrzeżyno	72-320 Trzebiatów Al. Tysiąclecia 32	Organizacja zawodów, integrowanie młodzieży poprzez aktywne uczestnictwo w sekcjach sportowych, kształtowanie pozytywnych cech charakteru, planowanie i organizacja życia sportowego w oparciu o możliwości obiektowe i sportowe.	Dzieci i młodzież
14	Ognisko TKKF „Fala”	72-320 Trzebiatów ul. Długa 11	Planowanie i organizacja pozalekcyjnego życia dla uczniów, organizacja zajęć sportowo rekreacyjnych. Angażowanie uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej.	Dzieci i młodzież
15	Trzebiatowski Klub Miłośników „Fitness”	72-320 Trzebiatów ul. Sportowa 10	Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez sport. Integracja środowiska.	Kobiety
16	Towarzystwo Kulturalne Mniejszości Niemieckiej	72-320 Trzebiatów ul. Rynek 15	Propagowanie kultury i języka Niemieckiego oraz integracja środowiska.	
17	Związek Ukraińców w Polsce Koło Trzebiatów	72-320 Trzebiatów ul. Śluzowa 21	Propagowanie kultury, szkolnictwa i integracja środowiska.	
18	Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze	72-320 Trzebiatów ul. Witosa 9	Skupia turystów indywidualnych i w grupach w ramach organizacji różnorodnych form uprawiania turystyki. Działania w zakresie ochrony przyrody i zabytków, obsługa ruchu turystycznego, organizacja zlotów wycieczek, rajdów mających na celu propagowanie walorów regionu.	Wszyscy mieszkańcy
19	Krajowe Stowarzyszenie „ARAMIS”	72-320 Trzebiatów ul. Wojska Polskiego 37	Organizacja wszelkich działań ukierunkowanych na wszechstronny rozwój człowieka w ciągu całego jego życia, poprzez wielospecjalistyczne skoordynowane działania. Kształtowanie i propagowanie zachowań prozdrowotnych w aspekcie zdrowia psychicznego i fizycznego.	Dorośli, dzieci i młodzież
20	Trzebiatowskie Towarzystwo Kultury	72-320 Trzebiatów ul. Wojska Polskiego 67	Wspieranie życia kulturalnego w ramach organizacji imprez i współpracy z innymi stowarzyszeniami. Kultywowanie tradycji i historii regionu, integracja środowisk mniejszościowych. Opieka nad zgromadzonymi przedmiotami historycznymi.	Dorośli, dzieci i młodzież
21	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego, Koło Nr 37, „Dragon” Nowielice	72-320 Trzebiatów Nowielice	Organizacja wędkarstwa, rekreacji i sportu wędkarskiego, użytkowanie wód, działania na rzecz ochrony przyrody, kształtowanie etyki wędkarskiej.	Wędkarze

2.13. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DIAGNOSTYCZNEJ

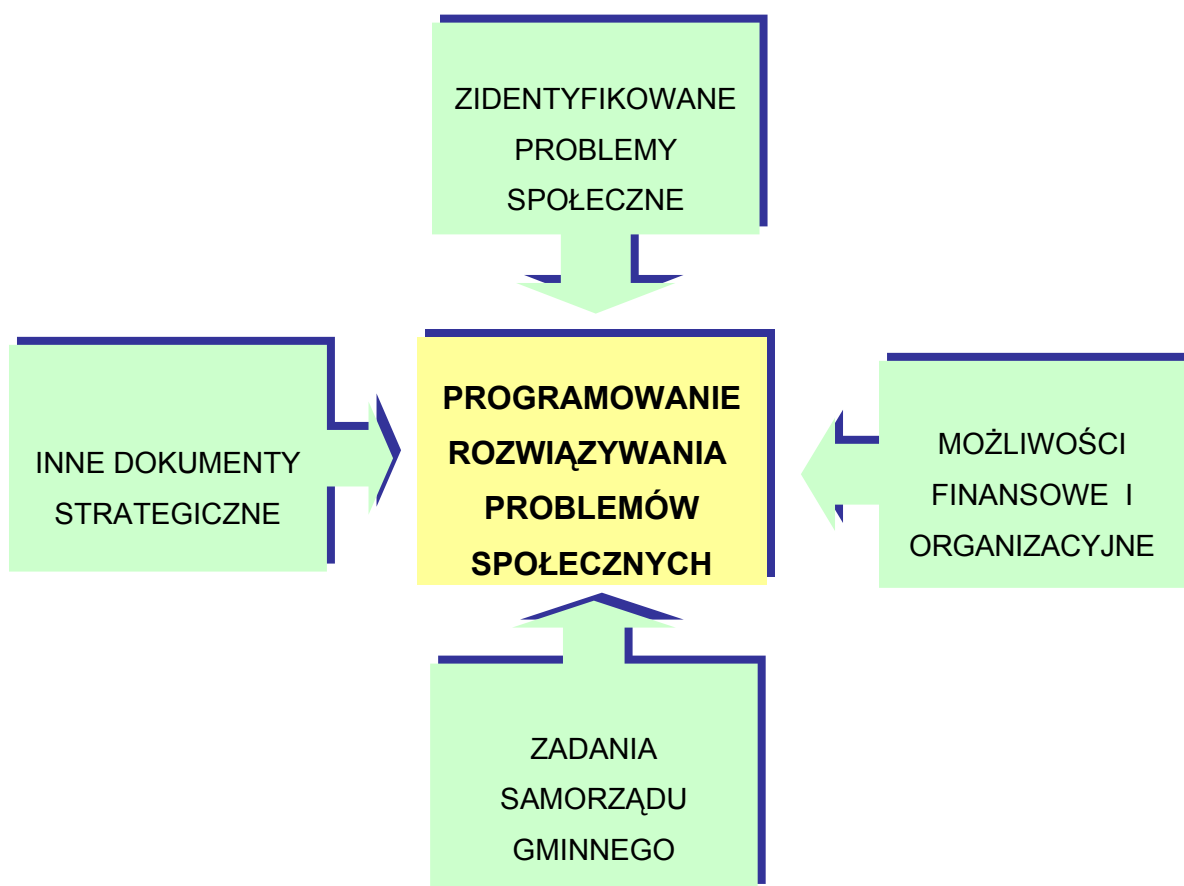
Dokonujący diagnozy problemów społecznych na terenie gminy zespół korzystał z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Nie poprzestając na analizie źródeł zastanych, którymi dysponują Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, korzystano obficie z bardzo wskazanych przy sporządzaniu analiz diagnostycznych źródeł wywołanych, tj. badań ankietowych i analizy SWOT.

Sumując uzyskane informacje i nakładając wyniki diagnozy na zakres możliwości kompetencyjnych samorządu, możemy wskazać najważniejsze obszary problemowe, których rozwiązanie powinno stać się przedmiotem troski samorządu lokalnego, a są one treścią części programowej niniejszego dokumentu. Zespół przygotowujący dokument uznał, że należy zaprogramować działania, zmierzające do rozwiązania następujących problemów:

- ➔ Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa. Bezrobocie w swych następstwach może prowadzić do bezdomności i stać się przyczyną wykluczenia ze środowiska lokalnego.
- ➔ Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku, z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć ograniczoną liczbą ofert i miejsc do spędzania czasu wolnego.
- ➔ Postępujące starzenie się społeczności lokalnej oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ogranicza im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.
- ➔ Uzależnienie od środków psychoaktywnych jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk (m.in. przemocy domowej), skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.
- ➔ Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspomagać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.

**ZWIĄZEK ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
Z PROGRAMOWANIEM DZIAŁAŃ**

Powyższy wykres przedstawia związek zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów społecznych z czynnikami, które należy brać pod uwagę w programowaniu działań służących rozwiązywaniu problemów społecznych środowiska lokalnego. Oczywiście wpływ poszczególnych czynników jest złożony i niejednorodny. Największe znaczenie przy projektowaniu działań mają możliwości kompetencyjne samorządu lokalnego oraz warunki finansowe, nieco mniejsze, choć także istotne, inne dokumenty strategiczne omówione w części wstępnej.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

3.1. MISJA

**TRZEBIATÓW ZAPEWNI WYSOKI POZIOM ŻYCIA
MIESZKAŃCOM POPRZEZ STWARZANIE WARUNKÓW
DO ROZWOJU OSOBISTEGO I ZAWODOWEGO
ORAZ PROFESJONALNY SYSTEM WSPARCIA RODZINY
I OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM**

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI STRATEGICZNYMI

**TRZEBIATÓW ZAPEWNI WYSOKI POZIOM ŻYCIA MIESZKAŃCOM
POPRAZ STWARZANIE WARUNKÓW DO ROZWOJU OSOBISTEGO
I ZAWODOWEGO ORAZ PROFESJONALNY SYSTEM WSPARCIA RODZINY I
OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM PODEJMUJĄC
TAKIE DZIAŁANIA JAK:**

Tworzenie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych oraz zagrożonych bezdomnością.

Tworzenie sprawnego systemu zapobiegania kryzysom rodziny i wspierania rodzin w kryzysie, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży.

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Budowanie zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy.

Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązywaniu własnych problemów

3.2. CELE STRATEGICZNE

Problem:

Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców gminy, pogłębiając obszary ubóstwa. Bezrobocie w swych następstwach może prowadzić do bezdomności i stać się przyczyną wykluczenia ze środowiska lokalnego.

Cel strategiczny 1.

System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych oraz zagrożonych bezdomnością

Cele szczegółowe:

1. Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.
2. Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, w tym szczególnie bezrobotnym długotrwale i kobietom.
3. Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności.

Kierunki działań do celu szczegółowego 1:

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
  - a) organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
  - b) organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych,
  - c) promowanie klubów pracy i szkoleń.
2. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.

Kierunki działań do celu szczegółowego 2:

1. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do

- udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
2. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
  3. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących stworzyć nowe miejsca pracy.
  4. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla organizacji pozarządowych mogących zorganizować Centrum Integracji Społecznej.
  5. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
  6. Wspieranie małych i średnich przedsiębiorstw poprzez ulgi podatkowe i partycypowanie w kosztach zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.
  7. Wsparcie osób bezrobotnych w zmianie kwalifikacji, kształceniu, w szczególności poprzez zapewnienie dostępu do odpowiednich źródeł informacji.

Kierunki działań do celu szczegółowego 3:

1. Praca socjalna z osobami zagrożonymi bezdomnością polegająca m.in. na poradnictwie w zakresie możliwości pomocy w opłacie czynszu celem zapobieżenia eksmisji i bezdomności, informowaniu o zamianie mieszkań, poradnictwo specjalistyczne: prawne i psychologiczne.
2. Udzielanie rodzinom zagrożonym utratą mieszkania pomocy finansowej w opłacie czynszu (dodatki mieszkaniowe, zasiłki celowe).
3. Zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych, m.in. w drodze współpracy z funkcjonującą na terenie gminy organizacją pozarządową, działającą w obszarze bezdomności (rozwój budownictwa socjalnego).
4. Wspieranie bezdomnych poprzez działania osłonowe: m.in. pomoc materialną, rzeczową, medyczną, poradnictwo specjalistyczne, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska oraz Urząd Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Rodzina powinna zapewniać swoim członkom oparcie i pomoc. Może to uczynić tylko silna rodzina, w związku, z czym wszelkie problemy opiekuńczo-wychowawcze osłabiające jej funkcje powinny być diagnozowane i rozwiązywane. Polepszeniu powinna ulec sytuacja dziecka, w szczególności należy się zająć ograniczoną liczbą ofert i miejsc do spędzania czasu wolnego.

Cel strategiczny 2.

**Sprawny system zapobiegania kryzysom rodziny
i wspierania rodzin w kryzysie, ze szczególnym
uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży**

Cele szczegółowe:

1. Pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji oraz wspieranie i usprawnianie systemu wsparcia dla rodziny: psychologicznego, prawnego i socjalnego.
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami.
3. Współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się opieką i pomocą rodzinie.

Kierunki działań do celu szczegółowego 1:

1. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego dla rodzin naturalnych, zastępczych, a także terapii rodzinnej (podjęcie działań w kierunku utworzenia na terenie gminy poradni specjalistycznej).
2. Wspieranie materialne rodzin z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.
3. Zintensyfikowanie i rozwój form pracy socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci ze środowisk niewydolnych wychowawczo.
4. Prowadzenie grup wsparcia i grup samopomocowych.
5. Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie.
6. Uzupełnianie infrastruktury socjalnej miasta i gminy, m.in. tworzenie mieszkań chronionych.

Kierunki działań do celu szczegółowego 2:

1. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i młodzieży z rodzin ubogich:
  - organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole,
  - zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne,
  - organizowanie i finansowanie wypoczynku letniego i zimowego,
  - organizowanie akcji charytatywnych dla pozyskiwania środków na pomoc dzieciom.
2. Rozwój placówek przedszkolnych.
3. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji kadry specjalistów do pracy z rodziną i dziećmi oraz w zakresie zaspokojenia potrzeb dzieci w placówkach.
4. Tworzenie warunków do realizacji programów socjoterapeutycznych (rozszerzenie oferty funkcjonujących na terenie gminy świetlic o zajęcia socjoterapeutyczne).
5. Rozwój sieci świetlic na terenach wiejskich, w tym wychowawczych.
6. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów specjalistów do spraw interwencji w sytuacjach zagrażających dzieciom i młodzieży.
7. Rozwój nowych form działań osłonowo-aktywizujących na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.
8. Tworzenie i wdrażanie programów w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
9. Podjęcie działań zmierzających do utworzenia dla dzieci i młodzieży grup terapeutycznych i grup wsparcia.
10. Podjęcie działań w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (rozwój zaplecza sportowo-rekreacyjnego).
11. Rozwój działań wolontariatu w ramach programu „Starszy brat, starsza siostra”

Kierunki działań do celu szczegółowego 3:

1. Wykorzystanie potencjału partnerów społecznych w realizacji pomocy dziecku i rodzinie.
2. Zintegrowanie działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi.
3. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną

– wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych, festynów, spartakiad we współpracy z organizacjami pozarządowymi.

4. Upowszechnianie informacji o podmiotach świadczących pomoc dziecku i rodzinie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska oraz Urząd Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Postępujące starzenie się społeczności lokalnej oraz pogarszająca się sytuacja materialna osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, skutecznie ogranicza im samodzielny, pełny i czynny udział w życiu społecznym.

Cel strategiczny 3.**Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia
na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych****Cele szczegółowe:**

1. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym.
2. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
3. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.
4. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-4:

1. Diagnoza potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokajania.
2. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez:
  - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
  - zwiększanie dostępu do rehabilitacji – organizowanie bezpłatnych turnusów rehabilitacyjnych oraz rozwój, przy współpracy z innymi podmiotami, warsztatów terapii zajęciowej,
  - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych,
  - rozwijanie usług opiekuńczych (w tym specjalistycznych), w szczególności poprzez zagwarantowanie bezpłatnego dostępu do ww. formy pomocy oraz podnoszenie kwalifikacji kadry,
  - rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji,
  - wspieranie działalności organizacji zrzeszających osoby starsze.

3. Tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o charakterze półstacjonarnym w formie ośrodków wsparcia dla osób starszych:
  - podjęcie działań zmierzających do powstania Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.
4. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym:
  - budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
  - organizowanie czasu wolnego w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych,
  - zorganizowanie usług transportowych na terenie gminy (dowóz do lekarza, urzędu itp.) dla niepełnosprawnych i starszych, mających problemy z poruszaniem się, osób na wózkach inwalidzkich.
5. Wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.
6. Zorganizowanie wypożyczalni sprzętu medyczno-pielęgnacyjnego dla osób chorych i niepełnosprawnych.
7. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie systematycznego łamania barier funkcjonalnych, w tym w szczególności barier architektonicznych w miejscach publicznych.
8. Wspieranie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych poprzez systematyczną współpracę z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Powiatowym Urzędem Pracy i informowanie środowiska o istniejących możliwościach zatrudnienia (tworzenie nowych miejsc pracy chronionej).
9. Rozwój polityki budownictwa mieszkań chronionych.
10. Rozszerzenie wolontariatu, m.in. wśród młodzieży na rzecz opieki nad osobami starszymi.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska oraz Urząd Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Uzależnienie od środków psychoaktywnych jest problemem społecznym, który przyczynia się do powstawania szeregu negatywnych zjawisk (m.in. przemocy domowej), skutecznie ograniczających wydolność rodzin nimi dotkniętych.

Cel strategiczny 4.**Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki
i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy****Cele szczegółowe:**

1. Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.
2. Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.
3. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
4. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-4:

1. Ograniczanie i zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych.
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.
3. Zintensyfikowanie stosownych form profilaktyki alkoholowej i narkotykowej kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu.
5. Rozwój współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień.
6. Zwiększenie skuteczności i dostępności leczenia i terapii osobom uzależnionym i współuzależnionym w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów uzależnień oraz wzmacnianie efektów leczenia.
7. Zwiększanie świadomości osób młodych odnośnie zagrożeń wynikających ze stosowania używek.
8. Pozyskiwanie środków finansowych z funduszy europejskich na realizację działań w obszarze uzależnień.
9. Opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania narkomanii.

10. Przeciwdziałanie przemocy domowej i zaniedbaniom – opracowanie i realizacja lokalnego programu przeciwdziałania przemocy domowej.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Miejską Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawierającym szczegółowe działania w ww. zakresie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska oraz Urząd Miasta i Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

Problem:

Zgodnie z zasadą pomocniczości system polityki i pomocy społecznej powinien uzupełniać i wspomagać naturalną strukturę społeczną w samoorganizacji i kompensowaniu podstawowych potrzeb.

Cel strategiczny 5.**Wzmacnianie lokalnej społeczności w samodzielnym rozwiązaniu własnych problemów****Cele szczegółowe:**

1. Inicjowanie integracji społeczności lokalnych.
2. Wspólne diagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych.
3. Zwiększenie współpracy pomiędzy grupami społecznymi i organizacjami pozarządowymi a instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-3:

1. Systematyczna diagnoza i monitoring istniejących problemów społecznych.
2. Wspomaganie inicjatyw społecznych i inspirowanie rozwoju idei samopomocy.
3. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy np. poprzez Internet, lokalne środki masowego przekazu oraz utworzenie na terenie gminy punktu upowszechniania ww. informacji.
4. Realizacja zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych w mieście, w jak najszerszym zakresie, przez organizacje społeczne, Kościół Katolicki oraz inne kościoły i związki wyznaniowe, stowarzyszenia, pracodawców, osoby fizyczne i prywatne.
5. Podjęcie działań w zmięrzających do utworzenia Gminnego Centrum Polityki Społecznej, koordynującego, inicjującego i realizującego zadania w sferze polityki społecznej.
6. Wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych oraz świadczenie poradnictwa dla organizacji pozarządowych w zakresie pozyskiwania grantów i dotacji, środków finansowych z innych źródeł niż samorządowe.

7. Zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych działających na terenie gminy poprzez:
  - systematyczny przepływ informacji o podejmowanych inicjatywach,
  - regularne spotkania,
  - wymianę doświadczeń.
8. Promowanie idei wolontariatu i pozyskiwania wolontariuszy do współpracy w realizowaniu zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
9. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji przez kadrę pomocy społecznej w celu lepszego rozpoznawania i reagowania na pojawiające się kwestie społeczne.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada Miejska oraz Urząd Miasta i Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

3.3. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

3.3.1. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół powinien zostać powołany przez burmistrza odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść m.in.: zastępca burmistrza, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej oraz inne osoby wskazane przez burmistrza.

- **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać burmistrzowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

3.3.2. WSKAŹNIKI STOPNIA EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII

W obszarze polityki społecznej dysponujemy stosunkowo szeroką gamą wskaźników społecznych, za pomocą których możemy skutecznie oceniać poziom wdrażanych w wybranym sektorze zmian. Zespół wdrażający strategię będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza wskaźników odzwierciedlających ważne wartości zakładane do osiągnięcia i ukierunkowujące proces rozwoju.

- W obszarze dotyczącym ludności:
  - przyrost naturalny na 1.000 osób,

- saldo migracji na 1.000 osób.
- W obszarze dotyczącym rynku pracy:
  - udział zarejestrowanych bezrobotnych w ogólnej liczbie czynnych zawodowo,
  - udział bezrobotnych do 30. roku życia w ogólnej liczbie bezrobotnych,
  - liczba poszukujących pracy na jedno wolne miejsce pracy.
- W obszarze dotyczącym dochodów i wydatków ludności:
  - dochody do dyspozycji gospodarstw domowych,
  - dochody na 1 osobę w podstawowych typach gospodarstw domowych,
  - odsetek osób żyjących w ubóstwie,
  - głębokość ubóstwa,
  - udział gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako złą lub bardzo złą.
- W obszarze dotyczącym oświaty i wykształcenia:
  - liczba ludności z wykształceniem wyższym na 1.000 osób w wieku 25 lat i więcej,
  - liczba ludności z wykształceniem co najmniej średnim na 1.000 osób w wieku 20 lat i więcej.

Dodajmy, że istnieją również wskaźniki – instrumenty polityki społecznej, za pomocą których cele mogą być osiągnięte, lub które mogą wspomagać procesy osiągania celów. Są to m.in. procentowe udziały:

- osób dotkniętych problemami alkoholowymi korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami alkoholowymi należących do klubów AA itp. w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń alkoholowych w ogóle młodzieży,
- młodzieży wyedukowanej w zakresie zagrożeń związanych z narkotykami w ogóle młodzieży,
- osób dotkniętych problemami narkomanii korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami ubóstwa korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami,
- osób dotkniętych problemami dotyczącymi niepełnosprawności korzystających z pomocy w tym zakresie w ogóle osób dotkniętych tymi problemami.

Powyższe wskaźniki są w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji zajmujących się pomocą społeczną. Część danych może być zbierana okresowo poprzez badania ankietowe wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania problemów społecznych instytucjach.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiąganych celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień. Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
- **Społeczne:** Liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, ilość osób usamodzielnionych.

3.3.3. CECHY PROGRAMÓW I PROJEKTÓW

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Miejska rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty OPS-u),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Miejską stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty

i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

- **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.
- **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).
- **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

3.3.4. PROPONOWANE PROJEKTY – BANK POMYSŁÓW

Prezentowane projekty powstały w trakcie prac nad dokumentem strategicznym i przedstawiamy je na zasadzie „banku pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy wnioskodawcy projektów pozyskają na nie środki finansowe. Należy dodać, że zaproszenie do budowania projektów przekazano organizacjom pozarządowym i instytucjom gminy działającym w obszarze polityki społecznej.

1. „Sami dla siebie”

Wnioskodawca:	Zespół Szkół z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Tysiąclecia 32, 72-330 Mrzeżyno
Cel strategiczny:	Aktywizacja środowiska lokalnego
Grupa objęta działaniem:	Dzieci, młodzież i osoby dorosłe z miejscowości Mrzeżyno, Roby, Rogowo, Trzebusz, Gorzysław i Trzebiatów

2. „Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym”

Wnioskodawca:	Trzebiatowskie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta „Kotwica”
Cel strategiczny:	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie wartości moralnych i świadomości społeczeństwa. • Redukcja społecznych zachowań. • Mobilizacja do czynnego udziału w życiu kulturalnym.
Grupa objęta działaniem:	Rodziny dysfunkcyjne (podniesienie jakości życia)

3. „Moje własne przedsiębiorstwo”

Wnioskodawca:	Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Kamieniecka 16, 72-320 Trzebiatów
Cel strategiczny:	Wdrażanie do przedsiębiorczości, systematyczności, przebojowości, otwartość pomysłów, zaangażowanie w realizację, współpraca, zarabianie, lokowanie i pomnażanie pieniędzy
Grupa objęta działaniem:	Uczniowie najstarszych klas Szkoły Podstawowej oraz licealiści zaprzyjaźnieni ze szkołą

4. „Twórczo rozwijam się i rosnę – Zespół teatralno-taneczny”

Wnioskodawca:	Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Kamieniecka 16, 72-320 Trzebiatów
Cel strategiczny:	Propagowanie czytelnictwa, wyrażanie ruchem emocji, uczuć, ekspresja słowna, ruchowa, pokonywanie nieśmiałości, aktywność, alternatywa dla marazmu, kreatywność, integracja, organizowanie przedstawień, uczenie się ról przydatnych w przyszłości
Grupa objęta działaniem:	Dzieci szkolne od III klasy Szkoły Podstawowej

5. „Środowiskowy Dom Samopomocy”

Wnioskodawca:	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Trzebiatowie, ul. Cicha 5, 72-320 Trzebiatów
Cel strategiczny:	Objęcie kolejnych osób niepełnosprawnych z terenu gminy Trzebiatów systematyczną i kompleksową opieką
Grupa objęta działaniem:	Osoby z niepełnosprawnością intelektualną głębszego stopnia powyżej 16 lat, również ze sprzężonymi kalectwami i chorobami

4. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,*
- Programu Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi,*
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,*
- Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Autorzy niniejszego dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego, oraz mają nadzieję na dalszą współpracę prowadzącą do zmiany społecznej.